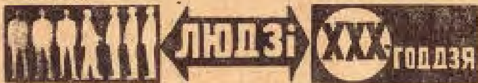

Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 23 (954) ГОД XIX БЕЛАСТОК 9 ЧЭРВЕНЯ 1974 г. ЦАНА 60 гр.

ВЯСКОВЫ ЛЕКАР

Сядзелі мы ў лекарскай прыёмнай кляшчэлеўскага цэнтра здароўя. Доктар Аляксандр Малец расказваў пра тое, што дагэтуль здарылася ў яго жыцці, што за свае 53 гады ён бачыў і перажыў.

Я слухаў і запісваў. Аднак назойліва вярталася думка: ці можа на долю аднаго чалавека выпасці аж столькі перажыванняў!? Бо дзе ён не быў, чаго ён не бачыў, чым не займаўся! Адзін з васьмі сыноў селяніна з вёскі Дубна ў Бельскім павеце...

— Пры жыцці яшчэ засталося нас сем, — кажа мой субяседнік. — Пяць маіх братоў знаходзяцца ў БССР, у Мінску. Ратуючыся ад бандаў рэакцыйнага падполля, яны разам з бацькамі ў 1945 годзе выехалі ў Савецкі Саюз. Я застаў-

(Працяг на стар. 5)

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „Ніве"

Чарговы школьны

19 мая ў будынку ГП БГКТ адбыўся чарговы, ужо чатырнаццаты міжшкольны конкурс песні. Арганізатарамі конкурсу былі, як і ў папярэднія гады, Галоўнае праўленне нашага таварыства, Кураторыя беластоцкай школьнай акругі, аддзел асветы і рэдакцыя „Нівы".

Напярэдадні цэнтральнага агляду адбыліся павятовыя конкурсы, дзякуючы якім на цэнтральны агляд было выбрана 49 найлепшых спевакоў з розных школ

Вялі конкурс-канцэрт дзяўчынкі з беларускага ліцэя ў Бельску Бася Гардзеюк і Крыся Парфенюк. Гэта ўнесла ў традыцыйны ўжо конкурс нейкае новае, прыемнае афармленне.

Журы конкурсу, старшынёй якога была Зоф'я Гладышэўская, выкладчык музыкі ў беластоцкім філіяле Варшаўскага ўніверсітэта, высока ацаніла працу настаўнікаў, якія рыхтавалі сваіх выхаванкаў да конкурсу. Асабліва добрай музычнай падрыхтоўкай адрозніваліся вучні з Гарадка (настаўнік Сцяпан Копа).

Найвышэй камісія ацаніла спеў Галіны Беглюк з Гайнаўкі. Ёй была прызнана першая ўзнагарода. Другое месца было падзелена паміж Аляй Назарук з Гайнаўкі і Аляй Кузьміцкай з Гарадка. Трэцяе месца заваявала Марыся Прышчэпка з Баброўнікаў.

У групе дуэтаў першае месца было падзелена паміж дуэтамі з Гарадка (Аля Кузьміцкая і Тэрэса Жугай) і Гайнаўкі (Галіна Беглюк і Аля Назарук), а другое прызнана сёстрам Еве і Галене Ваўрэшук з гайнаўскай школы № 3. У групе трыо журы вырашыла месц не прызнаваць, паколькі было іх толькі два, нічым спецыяльна не выдзяляліся, амаль тыя самыя ўдзельнікі прыгажэй спявалі ў дуэтах і квартэтах. Сярод квартэтаў найлепшымі аказаліся дзяўчаты з Рагачоў (Сямяціцкі павет) і дзяўчаты з Плёсак (Бельскі павет).

Іра Грыка і Пеця Ваўранюк з вёскі Вейкі Беластоцкага павету вельмі спадабаліся гледачам.

Фота Я. Цялушэцкага

Спецыяльную ўзнагароду „Зоркі" атрымала адна з наймалодшых удзельніц конкурсу, вучаніца 5 класа з Дубіч Царкоўных Міраслава Панфілюк.

Наогул трэба адзначыць, што конкурс быў вельмі прыемны, адзначаўся спраўнай арганізацыяй, удзельнікі добра ведалі, хто калі выступае, не было ніякай суматохі, а ў зале панавала сардэчная, можна сказаць, сяброўская атмасфера. Усе ўдзельнікі былі добра падрыхтаваны, акуратна і прыгожа апрануты, смела выходзілі на сцэну, і амаль не заўважалася, каб моцна хваляваліся. Відаць, не ўпершыню большасці з іх давялося выходзіць на сцэну. Шкада

(Працяг на стар. 2)

КРАЯЗНАЎЧЫ СЛОЎНІК

Ажыннік

Скрытая ў глушы Супрасльскіх лясоў, гэтая маленькая вёсачка знаходзіцца недзе каля 7 кіламетраў на паўночны ўсход ад Васількова, што ў Беластоцкім павеце. Гаспадарак тут усяго 6 і толькі 31 жыхар.

Мясцовыя прозвішчы: Гаўрылюк, Лабовіч, Мірон, Рутkоўскі.

Назвы ўрочышчаў у навакольным лесе: Жабі Луг, Козі Рог, Пярэйма, Чырвона Вада; ручаёў: Пстрангоўня і Чумазоўка; пагоркаў: Чумазоўскія Горы; багна: Барсуковіна, частка поля: Кола, Кут, Між Загайнікам і Лесам.

Няма сумнення, што гэтае паселішча займела назву ад слова „ажына". „Ежына" — лясная расліна, падобная да маліны, мае цёмнасінія або чорныя ягады і надта вострыя шыпы. Звычайна ажына расце на месцы вырубанага або спаленага лесу, на палянах, запушчаных кавалках „навін" (поля па выкарчаваным лесе). Значыць, вёска Ажыннік паўстала на слядах колішняй тут дзейнасці чалавека.

І праўда, як кажуць тутэйшыя старажылы (Уладзіслаў Гаўрылюк, 74 гады), была тут калісьці леснічоўка. Аб'ездчык (ляснік) Рыгор Чабан вакол яе атрымаў за сваю службу надзел, таму і сталі суседнія паселішчы зваць свае палеткі, што гранічаць з Ажыннікам, не інакш, як „пад Чабаном".

У глушы Супрасльскіх лясоў скрываецца вёсачка Ажыннік.

Хоць Ажыннік — вёсачка малая, але мае яна вельмі багатую гісторыю. Калі ў 1863 годзе ўспыхнула Студзеньскае паўстанне, Рыгор Чабан забяспечваў паўстанцаў харчамі, быў іх праваднікам. Шпіёны Мураўёва-вешацеля высачылі яго, і закаваны ў кайданы ляснік павандраваў па этапах у далёкую Сібір, дзе і след па ім загінуў.

Калі ж у чэрвені 1941 года Беласточчына апынулася пад нямецкай акупацыяй, адразу ў навакольных лясах паявіліся партызаны. З бегам часу яны арганізаваліся ў моцны і аператыўны атрад, які трывала абсталяваўся ў сваёй базе ў лесе каля Ялоўкі, што знаходзіцца ў некалькіх кіламетрах ад Ажынніка. Партызаны актыўна дзейнічалі на чыгуначных лініях і шасейных дарогах Беласток—Гродна, Беласток—Ваўкавыск, правялі шэраг аперацый у самім горадзе Беластоку. З дапамогай ім прыходзілі жыхары навакольных вёсак. Асабліва ж часта сустракаўся з партызанамі пастушок з Ажынніка Людвік Буцько. Ён знаходзіў зброю і амуніцыю і перадаваў ім, паведамляў аб руху нямецкіх атрадаў. Фашысты, каб выкрыць партызан і людзей, што ім дапамагаюць, выслалі ў Супрасльскія лясы спецыяльны атрад, пераапрануты за партызан. Напаткаўшы ў лесе Людвіка, прыкінуліся партызанамі, папрасілі патронаў. Хлопец ім паверыў. Тады фашысты адразу расстралялі яго. Трагічны лёс спаткаў таксама і партызанскую базу. Кажуць, высачылі фашысты яе па зярнятах фасолі. А было гэта так. Аднойчы група партызан вярталася з правіянтам на базу і не заўважыла, што ў мяшку з фасоляй была дзірка і зярняты час ад часу выпадалі з яе. Нямецкія сышчыкі адкрылі гэтую „белую дарожку", акружылі базу. Бой быў жорсткі. Адзін з партызанаў загі-

(Працяг на стар. 4)

© PDF: Kamunikat.org 2020 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

ШТО НОВАГА?

У ДЭМАКРАТЫЧНЫМ СТРАННІЦТВЕ

30 мая гэтага года адбыўся IX ваяводскі з'езд дэлегатаў Дэмакратычнага страннiцтва. СД, як вядома, з'яўляецца адной з трох палітычных групіровак, якія дзейнічаюць у нашай краіне. Так, як і Аб'яднанае людовае страннiцтва, СД прызнае кіруючую ролю Польскай аб'яднанай рабочай партыі. У час прэс-канферэнцыі гэта асабліва рашуча адзначала сакратар Ваяводскага камітэта СД у Беластоку Крыстына Маршалак-Млынчык.

Дзейнасць беластоцкай арганізацыі Дэмакратычнага страннiцтва пачалася ў ліпені 1945 года, калі група дэмакратычных дзеячоў склікала першы арганізацыйны сход і ўстанавіла часовае ваяводскае праўленне СД. Сярод членаў гэтага праўлення, між іншым, знаходзіліся тадышняя настаўніца **Яўгенія Красоўская** і беластоцкі віцэваявода **Вацлаў Бялкоўскі.**

Цяпер на Беласточчыне налічваецца амаль 3 тысячы членаў СД. Арганізацыйная сетка гэтай партыі ахоплівае ўсе паветы Беластоцкага ваяводства. Найбольш шматлікія арганізацыі СД знаходзяцца ў паветах: Элк, Сувалкі, Аўгустоў, Сямяцічы і ў горадзе Беластоку. У Бельскім павеце дзейнічае 119 членаў СД, у Гайнаўскім — 71, у Сакольскім — 79 і ў Дуброўскім — 12. Сярод членаў СД найбольш рамеснікаў, інжынераў і тэхнікаў, работнікаў разумовай працы, эканамістаў, рахункаводаў і настаўнікаў. Амаль 2 тысячы членаў СД у Беластоцкім ваяводстве маюць прынамсі сярэднюю адукацыю, вельмі многія ганарацца дыпломамі вышэйшых навучальных устаноў.

Галоўным чынам СД разгортвае сваю дзейнасць сярод рамеснікаў і работнікаў бытавога абслугоўвання насельніцтва. Таму Ваяводскі камітэт СД праблемам развіцця рамесніцтва на Беласточчыне прысвячаў заўсёды найбольш часу і ўвагі. Пытанне аб развіцці рамесніцкіх паслуг для насельніцтва Беласточчыны неўзабаве будзе разгледжана на супольным пасяджэнні экзекутывы ваяводскіх камітэтаў ПАРП і СД у Беластоку. Тады будуць выпрацаваны праграмныя ўказанні для перспектыўных планаў развіцця беластоцкага рамесніцтва.

Тут варта адзначыць, што па ініцыятыве Дэмакратычнага страннiцтва ў мінулым годзе рамеснікі Беластоцкага ваяводства ўпершыню паспяшылі на дапамогу гаспадарам у час жніва. 355 рамеснікаў прымала ўдзел у рамонце зернеўборачнай тэхнікі. У гэтым годзе акцыя **„Рамеснікі — сялянам“** будзе прадаўжацца. Ваяводскі камітэт СД спадзяецца, што прыступіць да яе не менш чым тысяча рамеснікаў.

У гонар 30-годдзя Народнай Польшчы члены СД прынялі на сябе каштоўныя абавязацельствы. У дзень IX з'езду быў закладзен краевугольны камень пад дзіцячыя яслі на пасёлку Пяста ў Беластоку. На пабудову гэтых ясляў рамеснікі сабралі звыш паўтара мільёна злотых. У Беластоку на вуліцы Бэма пабудавалі яны таксама дом бытавых паслуг. У наступным годзе будзе ў Гайнаўцы пабудаваны аграмадны Дом рамесніка. Лекары, члены СД, абавязаліся апекавацца школьнікамі і дапамагаць вясковаму насельніцтву. Віктар Мартэнс з Саколкі абавязаўся грамадскім чынам выканаць дзве багата аздобленыя лямпы для павятовага праўлення ў Саколцы. Па ініцыятыве СД і беластоцкай рамесніцкай арганізацыі ў Доме рамесніка на вул. Варшаўскай у Беластоку была наладжана выстаўка-кірмаш пад лозунгам **„Рамесніцтва — для дома“**. Там можна пабачыць і купіць сотні розных прылад і дробнага абсталявання, неабходнага ў хатняй гаспадарцы.

Члены СД прымаюць удзел у працы дзяржаўнай адміністрацыі ўсіх узроўняў, іх сустрэць можна сярод праўленняў розных грамадскіх арганізацый, яны маюць сваіх прадстаўнікоў у Сейме.

Такім чынам, беластоцкая арганізацыя СД накіроўвае ўсе свае сілы на хутчэйшае развіццё ваяводства. (вр)

На здымку Васіль Быкаў (стаіць) з гродзенскімі пісьменнікамі Данутай Бічэль-Загнетавай і Аляксеем Карпюком.

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З БЕЛАРУСІ

Васіль Быкаў

19 чэрвеня — 50 год з дня нараджэння (1924) В. У. Быкава.

Васіль Уладзіміравіч Быкаў нарадзіўся ў вёсцы Бычкі Ушацкага раёна Віцебскай вобласці ў сялянскай сям'і. Важную ролю ў фарміраванні яго характару адыгралі кнігі і цяга да малявання. Быкаў паступіў у Віцебскае мастацкае вучылішча на скульптурнае аддзяленне. Але пачалася вайна. Праз усю вайну прайшоў страявы афіцэр Васіль Быкаў. Зведаў ён ваенныя няўдачы і дарагія перамогі, быў двойчы паранены, быў узнагароджан ордэнам Чырвонай Зоркі і медалямі. Пасля дэмабілізацыі Васіль Уладзіміравіч жыве ў Гродна. Працуе ў абласной газеце „Гродзенская праўда“, з'яўляецца сакратаром Гродзенскага абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў БССР.

Ужо з 1951 года пачалі з'яўляцца першыя апавяданні пісьменніка, а ў 1960 годзе выйшла яго першая кніжка „Жураўліны крык“, у якую ўвайшлі аднайменная аповесць і апавяданні. З гэтага часу было надрукавана шмат твораў пісьменніка. Гэта аповесць „Трэцяя ракета“, за якую Быкаву была прысуджана Літаратурная прэмія імя Я. Коласа, Альпійская балада“, зборнік апавяданняў „Адна ноч“, творы апошніх год: „Сотнікаў“, „Дажыць да світання“, „Абеліск“.

Галоўная тэма ў творчасці пісьменніка — тэма Вялікай Айчыннай вайны. І ў мастацкім вырашэнні гэтай вечна жывой і нязменна хвалюючай тэмы Васілю Быкаву належыць свая, яркая і праўдзівая старонка. Працуе Васіль Быкаў і ў галіне кінематаграфіі. Ён з'яўляецца аўтарам сцэнарыяў, па якіх пастаўлены мастацкія фільмы „Трэцяя ракета“, „Альпійская балада“ і кароткаметражны фільм „Западня“. Творчасць беларускага пісьменніка добра вядома не толькі ў СССР, але і за мяжой.

Па даных Кніжнай палаты БССР, творы В. Быкава выдаваліся ў СССР 36 разоў агульным тыражом 2683 тысячы экземпляраў на 14 мовах народаў савецкай краіны. У Беларускай ССР яго творы выдаваліся 10 разоў агульным тыражом 286 тысяч экземпляраў; 28 разоў на 11 мовах выдаваліся яго кнігі за мяжой.

Пачатак на стар. 1

Чарговы школьны

толькі, што многія з удзельнікаў спявалі тыя самыя песні, што і на папярэдніх конкурсах. Наогул, рэпертуарны бок конкурсу выглядаў даволі бедна. Большасць удзельнікаў спявала моцна ўжо „пацёртыя“ на папярэдніх 13 конкурсах беларускія песні „Колькі ў небе звёзд“, „Мінскі вальс“ ці „Радзіма мая дарагая“. Мне здаецца, што тут настаўнікі пайшлі па найменшай лініі супрацоўлення. А столькі ж ёсць іншых, не менш прыгожых беларускіх песень! Можа толькі не ўсюды яны даступныя для вясковага настаўніка. Таму добра было б, каб ужо восенню гэтага года была створана спецыяльная рэпертуарная камісія, якая запрапанавала б, хоць бы на старонках „Нівы“, новы песенны рэпертуар для наступных конкурсаў песні як для дзяцей, так і для дарослых.

Дарэчы, у сёлетнім школьным конкурсе са сцэны не прагучала ніводная рэгіянальная ці наогул народная песня. Ці ж у нас іх мала? Ніводнае дзіця таксама не выйшла на сцэну ў нацыянальным касцюме, хоць, напэўна, у кожнай школе (ведаю гэта з папярэдніх конкурсаў) ёсць прыгожыя вышываныя блузкі, фартушкі і інш. Не часта нам даводзіцца сустракацца ў штодзённым жыцці з нашай традыцыяй. Дык чаму ж не выкарыстаць красачнасці касцюмаў у такога роду мерапрыемствах?

І яшчэ хочацца звярнуць увагу на адну справу: чаму ў конкурсе ўдзельнічала так мала хлопцаў — на 49 удзельнікаў толькі трое? Напэўна, хлопцы не горш спяваюць. Тыя, што ўдзельнічалі ў конкурсе, бачылі, з якой сардэчнасцю прымалі іх гледачы. Думаю, што ў наступных конкурсах хлопцаў будзе значна больш.

Яніна Чэрнякевіч

■ Усё больш і больш школ карыстаецца аўтобусам ГП БГКТ для паездак на экскурсіі. Напрыклад, школьнікі з Лянева (Гайнаўскі павет) ездзілі на экскурсію ў Варшаву, а школьнікі з Баброўнік (Беластоцкі павет) — у Беласток, дзе пабывалі на многіх прадпрыемствах. На тэкстыльным камбінаце „Фасты“ і ў акруговым музеі пабывалі школьнікі са Скупава (Гайнаўшчына).

■ Гурток БГКТ у Саках у Бельскім павеце рыхтуецца да народнага фэстыну, які адбудзецца ў іх вёсцы. 26 мая члены БГКТ на чале з інструктарам ГП БГКТ на Бельскі павет Аннай Лазавік і старшынёй гуртка Тамарай Паўлючук прыступілі да грамадскай працы і працавалі пры добраўпарадкаванні пляца і гаража, на якім да нядаўна быў пункт скупкі бульбы. Тут якраз 23 чэрвеня будзе адбывацца фэстын, галоўным арганізатарам якога будзе бельскі аддзел БГКТ.

■ У сувязі з Днямі асветы, кніжкі і прэсы гайнаўскі аддзел БГКТ арганізаваў сустрэчы з журналістамі „Нівы“. 14 мая Мікалай Гайдук быў у школе і клубе ў Дубінах, Янка Цялушэцкі ў Навасадах, Міхась Хмялеўскі ў школе і клубе ў Белавежы, а Яніна Чэрнякевіч у пачатковых школах № 2 і № 3 у Гайнаўцы. 24 мая Вера Валкавыцкая правяла сустрэчу ў школе ў Палічнай, Яніна Чэрнякевіч у асадзе Чаромха, а Янка Цялушэцкі ў школе ў вёсцы Чаромха.

■ 27 мая ў ГП адбылася чарговая штомесячная нарада штатных працаўнікоў, на якой былі абмеркаваны заданні на наступны месяц.

■ Гурток БГКТ у Рыбаках будзе гаспадаром фэстыну БГКТ, які адбудзецца 30 чэрвеня. Ужо цяпер гурток уладжвае некаторыя арганізацыйныя справы. (мх)

TELEWIZJA WARSZAWA

Niedziela 9.VI. 6.30 Tech. Rol. Chem. 7.00 J. pol. 7.30 Kurs Rol. 8.15 Nowocześ. w domu i zagr. 8.40 Bieg po zdrowie. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.20 Ex libris. 10.30 Antena. 10.45 Złota Kielnia. 11.30 Tam, gdzie kończy się ziemia. 11.55 Dziennik. 12.15 Pr. wiejski. 12.35 Ponad granicami — film dok. 13.05 W starym kinie. 14.25 Dla dzieci. 15.10 Kredą malowane. 16.35 Los. Toto — Lot. 16.55 Nie tylko dla pań. 17.30 Refleksje ob. 17.50 Historia piłk. mistrz. świata — film dok. cz. I. 18.20 Tele — Echo. 19.15 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Odyseja — film wł. 21.20 Święto Trybuny Robot. 22.30 Sport.

Poniedziałek 10.VI. 12.45 Tech. Rol. Hod. zwierz. 13.25 Mat. 15.40 Nurt — Cele i funkcje polit. gosp. 16.10 Pr. dnia. 16.15 Oferty. 16.30 Dziennik. 16.40 Zwierzyniec. 17.25 Echo stad. 17.50 Kur. Maz. 18.05 Pieśni W. Lutosławskiego śpiewa A. Malewicz-Madey. 18.20 Kr. Warsz. i Maz. 18.40 Historia piłk. mistrz. świata — film dok. cz. II. 19.10 Przyp., radz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Teatr TV: J. Iwaszkiewicz — Sława i chwała. 21.50 Anatomia sukcesu. 22.20 Gra Klara Havlikova (CSRS). 22.40 Dziennik.

Wtorek 11.VI. 6.30 Tech. Rol. Hod. zwierz. 7.00 Mat. 9.00 Odyseja — film. wł. 10.05 Józef Balsamo — film franc. 13.45 Tech. Rol. Mat. 14.30 Bot. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci. 17.05 Studio Zlotowe Tel. Mł. 17.20 Dla młodzieży. 17.55 Kr. Warsz i Maz. 18.15 Historia piłk. mistrz. świata — film dok. cz. III. 18.40 Sezam. 19.10 Przyp., radz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Józef Balsamo — film franc. 21.15 Sport. 21.30 Świat i Polska. 22.15 General — pr. rozr. 22.45 Dziennik.

Środa 12.VI. 6.30 Tech. Rol. Mat. 7.00 Bot. 9.00 Dla szkół: (kl. VI) Fiz. Rozszerzalność cieplna. 10.00 Dla szkół: (kl. V) Hist. Zabytki naszej kult. 10.30 Kradzież w muzeum — film fab. 12.00 Dla szkół: (kl. VIII) Chem. Metalurgia. 12.45 Tech. Rol. Mech. rol. 13.25 Upr. rośl. 14.40 Politech. TV. Kurs przygot. Fiz. 15.55 Nurt — Ped. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla mł. widzów. 17.10 Inf., Tow., Prop. 17.25 Los. Mał. Lot. 17.35 Słowa i słówka cz. I. 18.00 Pr. muz. 18.30 Kr. Warsz. i Maz. 18.50 Ludzie z plakatów. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Zaczarowana piłka. 22.00 Jutro finał. 22.40 Dziennik. 22.55 Filmoteka Arcydzieł: Spotkałem nawet szczęśliwych cyganów — film fab. jug.

Czwartek 13.VI. 9.00 Pr. dnia. 9.05 Wyprawa do wnętrza ziemi — film fantast.-przygod. 11.10 Hełm Aleksandra Macedońskiego — film fab. radz. 12.35 Sylwetki X Muzy. 13.05 Na przykład Paramonga — rep. 13.25 Dla dzieci: TV Teatr Lalek. 14.15 Zodiak. 15.00 Uroczysty koncert folkloru w wyk. zesp. reg. z całego świata połączony z otwarciem Piłk. Mistrz. Swiata. 16.50 Piłka nożna. Brazylia — Jugosławia. 18.50 Koncert w wyk. zesp. M. Janicza. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Al Capone i inni. 21.10 Czym żyje świat. 21.40 Pr. rozr. wł. 22.25 Sport.

Piątek 14.VI. 6.30 Tech. Rol. Mech. rol. 7.00 Upr. rośl. 8.40 Al Capone i inni. 9.30 Powtórz. meczu z Mistrz. Świata w piłce noż. Brazylia — Jugosł. 11.05 Dla szkół: (kl. VII) Wych. ob. Moje środowisko. 12.45 Tech. Rol. Ochr. rośl. 13.25 Mat. 14.40 Politech. TV. Kurs przygot. Mat. 15.55 Nurt — Filozof. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci. 17.20 Wych. fiz. receptą na zdrowie. 17.45 Dla młodzieży: 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 Panorama. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Festiwal Piosenki Radz. w Ziel. Górze. 22.05 Dziennik. 22.20 Przegląd Piłk. Mistrz. Świata. RFN — Chile; NRD — Austria; Zair — Szkocja.

Sobota 15.VI. 6.30 Tech. Rol. Ochr. rośl. 7.00 Mat. 9.55 Świat się otworzy w niedzielę — film fab. bułg. 11.30 Przegląd Piłk. Mistrz. Swiata. 13.45 Tech. Rol. Chem. 14.30 Upr. rośl. 15.00 Pr. dnia. 15.05 Pr. I prop. 15.20 Red. Szk. zapowiada. 15.30 Inf., Tow., Prop. 16.00 Dziennik. 16.10 Dla dzieci. 16.30 Dla mł. widzów. 17.10 Pegaz. 17.50 Piłk. Mistrz. Świata: Polska — Argentyna. 19.50 Dobranoc. 20.00 Monitor. 20.45 Festiwal Pios. Radz. w Ziel. Górze. Koncert laureatów. 22.25 Dziennik. 22.45 Przegląd Piłk. Mistrz. Świata: Polska — Argentyna, Włochy — Haiti, Urugwaj — Holandia, Szwecja — Bułgaria.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 7.VI — 9.00 Szermierka. 14.50 Pr. dnia. 14.55 Dla dzieci. 16.15 Dla dzieci. 17.50 Film fab. 20.15 Sport.

Sobota 8.VI — 7.00 Pr. dnia. 7.30 Dla dzieci. 8.15 Przegląd międzynar. 9.00 Dla dzieci. 10.00 Film dla dzieci. 11.55 Koncert chóru. 13.25 Filmy anim. 13.55 Film fab. 15.00 Nieprawdopodobne. 16.15 Artyści Teatru Wielkiego. 17.25 Spektakl TV. 19.30 Koncert estradowy.

Niedziela 9.VI — 7.05 Dla dzieci. 9.45 Koncert życzeń. 10.50 Dla dzieci. 11.30 Film fab. 12.50 Filmy anim. 15.30 Satyra. 16.15 Klub filmowy. 17.15 Boks. 17.55 Wieczór Ułanowej.

КІНО

Białowieża Morderca samotnych kobiet — NRD 11—12. W pustyni i w puszczy I i II s. pol. 13—16.

Czeremcha Trzy kroki w szaleństwo — włos. 11—12. Hełm Aleksandra Macedońskiego — radz. 15—16.

Czyże Drogi mężczyzn — czes. Słoń z indyjskiej dżungli — radz. 12—16.

Dubicze Cerkiewne Spotkanie ze szpiegiem — angl. Sobótki — pol. 12—16.

Gródek Gracz — radz. 15—16.

Kleszczele Film o miłości — węg. 11—12. Królewna w oślej skórze — fran. 13—14. Na niebie i na ziemi — pol. 15—16.

Michałowo Mordercy w imieniu prawa — fran. 11—12. Gniewna podróż — bułg. 13—14. Wujaszek Wania — radz. 15—16.

Mielnik Rondo — jug. 11—12. El Dorado — USA 13—14. Ciemna rzeka — pol. 15—16.

Milejczyce Pożądanie zwane Anadą — czes. 11—12. Wspomnienia z przeszłości — NRD 13—14. Arcymistrz — radz. 15—16.

Narewka Nareszcie poniedziałek — węg. Raport 36 — kor. 12—16.

Narew Kes — ang. Na rabunek — radz. 12—16.

Nurzec Przygody misia Yogi — USA 11—12. Poczekam aż zabijesz — czes. 13—14. Wykryć szpiega — radz. 15—16.

Orla Łobuz — fran. Białe noce pustyni — radz. 12—16.

Rajsk W pustyni i w puszczy I i II s. 12—16.

Suchowola Doktor Popaul — fran. Twarz anioła — pol. 12—16.

B.Z.Graf. zam. 1615 0-4

Турыстычная Белавежа

Многа ў нашай краіне такіх мясцін, у якіх пабываць проста неабходна. Такім месцам з'яўляецца праслаўленая Белавежа, найстарэйшы Нацыянальны парк у Польшчы. Каралеўства зуброў.

Ахвотна едуць у Белавежу школьнікі і пенсіянеры, экскурсіі і паасобныя турысты, вучоныя і простыя людзі. Усе, хто любіць родную прыроду.

Турыстычны сезон у Белавежы працягваецца практычна цэлы год. Пушча не скупіць сваёй першабытнай прыгажосці ні восенню, ні зімою.

Усё-ткі ў вясеннія і летнія месяцы прыязджае сюды найбольш польскіх і замежных турыстаў. Ужо ў пачатку гэтага года наведалі яе турысты з ГДР, Францыі, Венгрыі, Манголіі, ЗША. Варта аднак ведаць і аб тым, што аграмадная колькасць турыстаў не абыходзіцца пушчы без шкоды. Турысты ж бываюць розныя, неаднолькава дысцыплінаваныя. Ні пры чым для такіх праваднік. Наносяць яны порчы, якіх не направіць. Турыстычную жамчужыну трэба аберагаць!

Найбольшым скарбам Белавежы з'яўляецца запаведнік, у якім ужо сотні гадоў гаспадарыць сама прырода. У будучыні апрача запаведнікаў з зубрамі і тарпанамі, будуць таксама запаведнікі з аленямі, ласямі і сарнамі. Ужо цяпер парадкуюцца мясцовыя ставы. На адным з іх можна будзе плаваць на лодках або байдарках, а другі будзе адведзены для лебедзяў.

Старажытная брама — астатак па даўнім царскім палацы ў Белавежы. Будзе яна рэстаўрыравана на бюро турыстычных паслуг і пакойчык для праваднікоў.

Для кожнага турыста важнай справай з'яўляецца справа харчавання і начлегу. У Белавежы ёсць каля 600 начлежных месцаў: у гасцініцы „Іва“, пабудаванай старанем Міністэрства лясніцтва на месцы спаленага ў час другой сусветнай вайны колішняга царскага палаца паляўнічых — 140 месц, у начлежнай базе ПТТ-К, на якую прыстасавана казацкая канюшня — 128 месц, у Лясным тэхнікуме — 90 месц, у прыватных кватэрах — 250 месц. Харчавацца можна ў рэстаранах „Пад сарнай“, „Пад зуброўкай“, у гасцініцы „Іва“. Агулам ёсць каля 1000 спажывецкіх месц.

Пацяшальным з'яўляецца факт, што ўрэшце адкрыты ў Белавежы спецыяльны гандлёвы павільён з рэгіянальнымі сувенірамі на добрым узроўні. Знаходзіцца ён непадалёку ад уваходу ў палацовы парк.

У час турыстычнага сезону на турыстычнай базе ПТТ-К можна будзе пазычыць на прагулку веласіпеды, лодкі, байдаркі і іншае турыстычнае абсталяванне.

Адпачываецца ў Белавежы цудоўна. Калі хто захоча прыслухацца да расказаў мясцовых старажылаў, дык пачуе цікавыя апавяданні пра паляванні каралёў і цароў, пра засохлы дуб Ягайлы...

Я. Цялушэцкі
Фота аўтара

КОНКУРС ГП БГКТ

„Мае веды аб Народнай Польшчы“

У сувязі з 30-годдзем народнай краіны ГП БГКТ аб'яўляе конкурс „Мае веды аб Народнай Польшчы“. Конкурс складаецца з двух этапаў: пісьмовага і вуснага, з тым, што ў другім этапе ўдзельнічаюць аўтары найлепшых пісьмовых адказаў.

Конкурсныя пытанні

1. Якую ролю ў жыцці нашай краіны сыграў Маніфест ПКВН?
2. Аб чым гаворыць 79 закон Канстытуцыі ПНР?
3. Назавіце і ахарактарызуйце 10 аб'ектаў, якія лічыце найважнейшымі ў пабудовах 30-годдзя.
4. Што ведаеце аб развіцці Беласточчыны за гады народнай улады?
5. Што ведаеце аб перспектывах развіцця Беласточчыны?
6. Што ведаеце аб польска-беларускіх сувязях пасля II сусветнай вайны?
7. Што ведаеце аб развіцці беларускай асветы ў ПНР?
8. Што ведаеце аб БГКТ?
9. Што ведаеце аб „Ніве“?
10. Назавіце найбольш вядомых вам беларускіх пісьменнікаў, якія жывуць і пішуць у Польшчы. Што ведаеце аб іх творчасці?

Пісьмовыя працы трэба дасылаць у ГП БГКТ да 30 верасня г.г.

Пераможцаў чакаюць каштоўныя ўзнагароды: фотаапарат, транзістарны радыёпрыёмнік, ручны гадзіннік, кніжныя ўзнагароды.

Літаратура: „Беларускія календары“, Інфарматар „BTSK“, альманахі і іншыя літаратурныя выданні БГКТ, а таксама „Ніва“, „Беластоцкая газета“ і інш.

ТРУСКАЛКІ, ТРУСКАЛКІ...

Набліжаецца чарговы трускалкавы сезон. Многія сяляне з задавальненнем спаглядаюць на свае плантацыі, якіх на Беласточчыне не кранулі замаразкі. Адначасова з жахам успамінаюць мінулы год, калі на чатыры дні найбольш інтэнсіўнага збору трускалак не хапіла лубянак, у выніку чаго змарнавалася ягад на дзесяткі тысяч злотых.

Як нас паінфармавалі ў Ваяводскім саюзе агароднінна-пчалярскіх кааператываў у Беластоку, такога недахопу ў іх працы больш не здарыцца. У 1973 г. наступіла адначасова змяншэнне прадукцыі лубянак і непрадугледжанае павелічэнне плошчы пасеваў з адначасовым узростам ураджаяў з гектара. Трускалкі займалі ў Беластоцкім ваяводстве каля 2 тысяч гектараў пасяўной плошчы, у тым ліку ўдзел адзначанага саюза складаў 1400 гектараў. У гэтым годзе прадугледжваецца ўзрост агульнай плошчы на 500 гектараў.

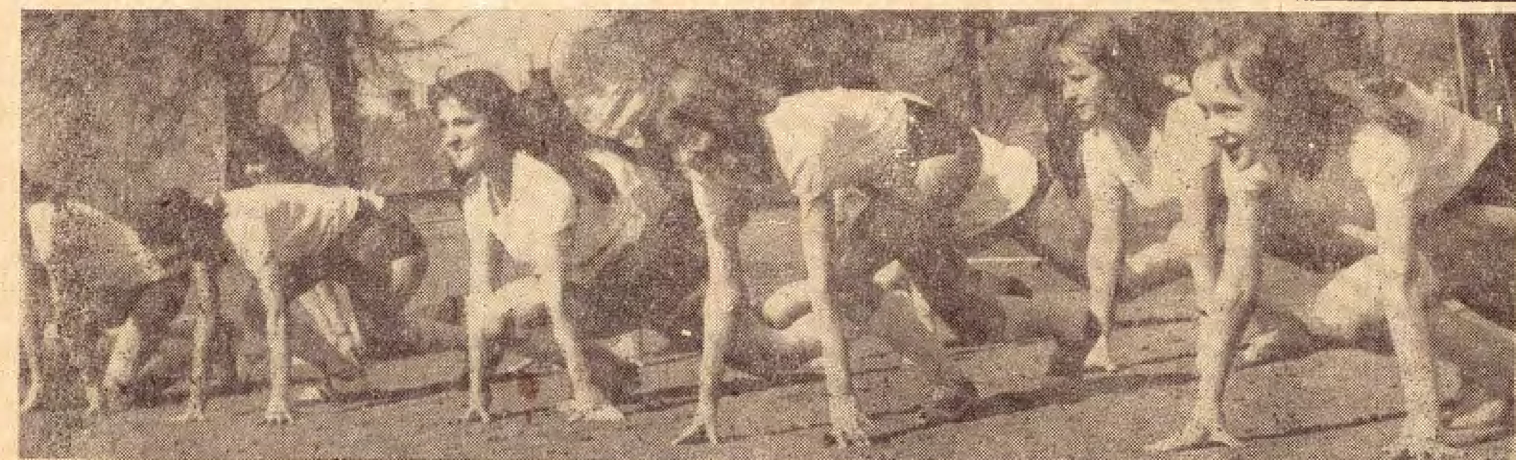
Асноўнымі раёнамі распаўсюджвання трускалак з'яўляецца Беластоцкі павет (гміна Заблудава і вакол г. Беластока) — каля 100 гектараў і Сакольскі павет (гміна Сухаволя). Меншыя пасевы выступаюць у Гайнаўскім павеце (Сацы, Трасцянка), у Бельскім (Краснавесь, Нурэц, Плёскі), у Сямяціцкім (Драгічын), Дуброўскім і іншых. Палітыка раёнізацыі і абмежаваны рынак не дазвалялі пашыраць плошчу трускалак. Як будзе далей, яшчэ невядома. Зроблена спроба вырашэння праблемы лубянак. У гэтым годзе да ліку старых лубянак далучана 1350 тысяч новых, з чаго паўмільёна — нетрывалых, з паперы, з імі трэба будзе абыходзіцца ў дажджлівыя дні больш асцярожна. Новыя лубянкі можна раней пазычыць і пераховўваць да моманту збору. Прадугледжваецца, што ў гэтым годзе дасягне ён 12 400 тон трускалак, гэта значыць амаль на 25% больш, чым у мінулым годзе. Каардынацыйная камісія, якая акрэслівае для паасобных установаў кампетэнцыі і цэны, надалей, як адзіная ў краіне, хоча ўтрымаць у адрозненне ад рыначных сталыя і аднолькавыя цэны за першыя і апошнія трускалкі (пры захаванні іх адпаведнай якасці). А на гэта асноўны ўплыў мае не ўраджайнасць глебы, а яе дагледжанне, атмасферныя ўмовы, чысціня ягад. Аграслужба заахвочвае да ўмелага палівання плантацый ад шкоднікаў, але ў большасці выпадкаў не раіць з розных прычын прымяняць штучныя ўгнаенні.

У гэтым годзе павялічыцца лік скупачных пунктаў трускалак з 74 у 1973 годзе да 104. Вырашана, што адзін такі пункт павінен прыняць не больш, чым 150 тон трускалак і ахопліваць вёскі, што знаходзяцца ў дыяпазоне 5 кіламетраў. Гэта вестка павінна цешыць сялян, якія дагэтуль пасля напружанай працы пры зборы ўраджаю вымушаны былі стаяць ноччу па 3—4 гадзіны ў чарзе, каб здаць закантрактаваныя трускалкі. У гэты некалькідзённы перыяд час надта дарагі і траціць яго нельга.

Паўстае пытанне, чаму на Беласточчыне сфарміравалася так хутка трускалкавая база і ці яна будзе трывалай. Трэба адразу заўважыць, што менавіта Беласточчына мае да развядзення гэтай культуры спрыяльныя прыродныя ўмовы і працавітае насельніцтва. Аднак да нядаўна гэтыя рэзервы не выкарыстоўваліся ў гэтым напрамку, таму што на трускалкі не было загарантаванага рынку збыту. Па меры ўзросту прадукцыі рынак гэты пачаў пашырацца спачатку ў сваім ваяводстве, пасля на суседнія і цэлую краіну. Дасканалая якасць ягад, крыху пазнейшая іх спеласць спрыялі гэтаму. Частка ягад экспартавалася ў краіны Заходняй Еўропы. У 1973 годзе каля 200 тон выслана ў СССР. У гэтым годзе міждзяржаўная ўмова прадугледжвае ўжо 1400 тон.

У спалучэнні з мясцовым узрастаючым запатрабаваннем складзе гэта, праўдападобна, трывалы рынак збыту. А гэтага менавіта не хапала Беласточчыне.

У. Юзвюк

Міхалоўскія ліцэісткі на ўроку фізкультуры.

Фота Я. Цялушэцкага.

ЗАДРЫПАНКА

ВЯЛІКІ ФУТБОЛ

Футбольны гармідар, што спадарожнічае сусветнаму чэмпіянату, разгойдаў спартыўныя амбіцыі задрыпанцаў.

Пачалося з усведамлення прапушчанай аказіі стаць слаўнымі ў глабальным маштабе. Для гэтага дастаткова было ўвесці ў зборную краіны хоць аднаго задрыпанца. Адчуваеце захоплены гул стадыёнаў? Трэск сотняў фотаапаратаў? Шум кінакамер і бляск тэлевізійных юпітэраў? Усё накіравана на нашага прадстаўніка. Але, на жаль, у Манахію, як збеларушчыў (з польскага) сёлетнюю футбольную Мекку доктар Цімох Скок, ніхто з задрыпанцаў не паедзе.

Вышэй спамянуты энтузіяст турыстычнага развіцця Задрыпанкі і выступіў з прапановай нагнаць упушчанае. Так узнікла ў нас футбольная дружына „Задрыпонія“.

— Першая задача, — сказаў доктар Скок, — выйграць чэмпіянат гміны. Потым паставяцца вышэйшыя задачы. Аж да Мэты.

А нашу мэту (прапушчаную) вы ўжо ведаеце. Ясна, Манахію праваронілі, але ж на ёй футбольны свет не канчаецца. Наперадзе новыя святыя месцы. Найважнейшае выпрацаваць правільную стратэгію і дзейсную тактыку. З гэтым у нас найбольшы амбарас. Любымі спецыялістамі Задрыпанка багата, а вось Гурскага не нарадзіла.

Адправіліся тады задрыпанцы пераймаць вопыт у Беласток на стадыён „Гвардыі“. Растрыбушыліся ў цэнтральным сектары і мазгуюць. Якраз „Влукняж“ гуляў з „Арконіяй“. Хоць беластаччане і ціснуць шчэцінян, ды размачыць сухога ліку не могуць. У пустыя вароты не трапляюць. Нэндза! Трыбуны мацюкаюцца і енчаць:

Влукняж, Влукняж, ешче кашу,
Пашкадуйце долю нашу!

Доля, праўда, незайздросная, але і ўстаноўчы вынік такога стымулявання цяжка паверыць. Не развеяў змрочных думак і іншы лозунг-маленне беластоцкіх балельшчыкаў:

Влукняж, Влукняж, асы, асы,
Не руйнуйце пустой касы!

Гэта ж марадзёрства! Дно! Яўна не спадабалася задрыпанскім назіральнікам псіхалагічная зброя беластоцкіх паклоннікаў скуранной багіні. У перапынку Кастусь кажа:

— Зменім, браткі, месца, інакш „Влукняжу“ не ўтрымацца ў II лізе.

Перайшлі за вароты „Арконіі“. І „Влукняж“ перамог з самым буйным лікам у сезоне. Тут Кастусь вырас у першага стратэга „Задрыпоніі“. Нарадзіўся і наш першы тактычны манеўр: у кожным матчы абяспечыць Кастусю месца за варотамі праціўніка. Гэту задачу здзяйсняць будуць самыя дужыя хлопцы. Вымaнеўруюць, будзьце спакойны.

Цяпер аб дружыне. Доктар Скок прапанаваў запрасіць у яе беластоцкага бамбардзіра Селівоніка, які прыйшоў у Беласток з Гайнаўкі і яшчэ ў сталіцы ваяводства не засядзеўся. Падрыхтаваў нават у яго гонар дыфірамб:

„Задрыпоніі“ арол —
Што ні ўдар, то гол, то гол!

Ды задрыпанцы вырашылі будаваць дружыну на здаровых пачатках. Таму яны і выступілі супраць услаўлення ідала.

— Кадзільным дымам толькі пыху надзімаць можна, а не кідаць у бой арлоў, — сказаў Кастусь і засупоніў свой дэвіз:

— „Задрыпонія“, у атаку,
Бо усыплем вам у с...у!

Не толькі аказаўся першым стратэгам, але і здольным псіхолагам. Дэвіз Кастуся задрыпанцы прызналі трапным і ўзялі на ўзбраенне дружыны.

Засталося назваць галоўных герояў маршу да Мэты — ігракоў „Задрыпоніі“, але не зробім гэтага з тактычных меркаванняў: канчаецца футбольны сезон, і беластоцкім дружынам ой як патрэбны перспектыўныя футбалісты. Не з намі, паны капэровічы!

З футбольным прывітаннем

ДЗЗ

Пачатак на стар. 1

Ажыннік

нуў у ім, іншым удалося скрыцца ў лесе.

Але неўзабаве партызаны заснавалі новы свой лагер ва ўрочышчы Груд непадалёк ад Ажынніка. Знаходзіліся там усё лета 1943 года. Мясцовыя жыхары С. Мірон і Ю. Руткоўскі дастаўлялі ім харчы. Партызаны давалі грошы, і яны купіўшы хлеба ці тлушчу, клалі ва ўмоўленым месцы ў лесе.

Прыйшло вызваленне, але часы трывогі не скончыліся для жыхароў Ажынніка. У 1946 годзе Супрасльскія лясы аблюбавала сабе на сховішча банда рэакцыйнага падполля. Грабіла і тэрарызавала насельніцтва навакольных вёсак. А калі ў вербную нядзелю 1947 года распалажылася ў Ажынніку на начлег, акружыла яе вайсковая часць корпуса ўнутранай бяспекі. Пасля кароткай перастрэлкі бандыты разбегліся, пакідаючы на ажыннікаўскім полі двух забітых. У часе бою загінуў таксама адзін салдат КБВ.

Калісьці жылося ў Ажынніку не надта соладка: зямлі тут мала, ды і радзіла яна слаба. Наймаліся працаваць у лесе, займаліся вывазкай драўніны. Але найгорш было з вадою. Студня, выкапаная на глыбіню 70 м, не дала ані кроплі вады. Увесь час трэба было давозіць бочкамі з ляснога пасёлка Панурае, што знаходзіцца ў 3 кіламетрах ад Ажынніка. Таму і вада тут была, як на лякарства.

— *Вось тут, на грудзе ля Чырвонай Вады мы клалі хлеб і іншыя харчы партызанам, — паказвае Сцяпан Мірон.*

Жыццё змянілася толькі ў апошнія гады. Дзяржава коштам 160 тысяч злотых пры 7,5 тысяч укладу насельніцтва пабудавала глыбінны калодзеж. У 1972 годзе ў Ажынніку заззяла электрычнае святло. У кожнай хаце цяпер сталі паяўляцца радыёпрыёмнікі, электрычнае абсталяванне, у вёсцы ёсць ужо 4 тэлевізары. Людзі сталі больш увагі прысвячаць гадоўлі быдла і свіней, палепшыліся ўраджаі.

За гады народнай улады з ляснога Ажынніка выйшла ў свет шэраг адукаваных людзей. Леанід Гаўрылюк закончыў Вышэйшую сельскагаспадарчую школу ў Ольштыне і цяпер працуе ў Беластоку, Яўгеній Лабовіч закончыў Ваенную тэхнічную акадэмію, Сцяпан Гаўрылюк — Механічны тэхнікум у Беластоку, Ольга і Анатоль Мірон — сельскагаспадарчыя тэхнікумы, Веслаў Руткоўскі — электрычнае вучылішча. Шмат моладзі яшчэ вучыцца.

Людзі ў Ажынніку гаспадарныя і працавітыя. Побач з працай на гаспадарцы яны займаюцца яшчэ і дадаткова, у лесе. І ўсё было б добра, калі б вёска мела ўдосталь вады. Глыбінны калодзеж штораз то і забастуе, трэба за луг, але ўсё ж гадуюць даволі многа жывёлы, маюць сельскагаспадарчыя машыны. Напрыклад, Сяргей Лабовіч гадуе 3 дойныя каровы, штогод здае 5—6 кормнікаў. Сее ўласным сеўнікам, мае касілку.

І не такі ўжо глухі куток гэты лясны Ажыннік.

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

Добры клуб у Тыневічах Малых

Клуб прэсы і кніжкі „Рух“ з'яўляецца маладым клубам. А ўсё ж яго дзейнасць заслужыла на ўвагу і прызнанне людзей. Дзякуючы стараниям рады клуба і яго гаспадара Софіі Асташэўскай арганізуюцца тут цікавыя вечары і выстаўкі. У лістападзе мінулага года адбылася сустрэча з вядомым пісьменнікам Беластоцкай зямлі Аляксандрам Амільяновічам. Была ў клубе выстаўка вырабаў мясцовых ткачоў. Запрошаны афіцэр з Вайсковай палітычнай акадэміі ў Варшаве расказаў аб сітуацыі на Блізкім Усходзе. Вечары, гутаркі, даклады і сустрэчы падабаюцца мясцовым гаспадарам. Многа памагае клубу сельскагаспадарчы інструктар гміны ў Нарве — Станіслаў Каліноўскі. Ён стараецца распаўсюджваць сельскагаспадарчую культуру сярод гаспадароў. (мг)

500 лясных стаянак аўтамабіляў

Ляснічыя Беластоцкага ваяводства задбалі аб лясных стаянках для аўтамабіляў. Ёсць іх цяпер каля 500. Найлепш абсталяванай з'яўляецца стаянка на шляху Беласток — Аўгустоў, у Кнышынскай пушчы. (ця)

Чытайце і распаўсюджвайце „Ніву“!

Людзі БГКТ

Мікалай Суліма

Мікалай Суліма з'яўляецца дырэктарам упраўлення паштовых установ у Гайнаўскім павеце. За гады яго кіраўніцтва Гайнаўшчына атрымала густую сетку тэлефоннай сувязі. Цяпер дзейнічае тут 20 паштовых установ. Усе яны добра працуюць і займаюць самыя пачэсныя месцы ў сацыялістычным спаборніцтве. Яшчэ ў гэтым годзе ў Гайнаўцы будзе аддадзена ў карыстанне аўтаматычная тэлефонная станцыя.

Апрача прафесіянальнай працы, Мікалай Суліма многа часу прысвячае грамадскім абавязкам. Ён член Галоўнага і павятовага праўленняў БГКТ, прапагандыст нашага беларускага тыднёвіка „Ніва“.

На Гайнаўшчыне налічваецца найбольшая колькасць гурткоў БГКТ. Адзін штатны інструктар не зможа наведаць кожны паасобны гурток. Таму ў працы дапамагаюць яму грамадскія актывісты і дзеячы БГКТ. Адным з іх з'яўляецца і Мікалай Суліма, шматгадовы дзеяч таварыства.

Дырэктар Мікалай Суліма ўжо 26 гадоў працуе паштавіком. Ад 1949 года з'яўляецца членам партыі. Ён узнагароджаны Залатым медалем заслугі, адзнакамі „Заслужаны для Беласточчыны“, 400-годдзя польскай пошты, 1000-годдзя Польскай дзяржавы, Залатой адзнакай ТППР і іншымі ўзнагародамі. (ця)

Беларуская літаратура — Аляксандр Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

МАКСІМ БАГДАНОВІЧ — ЧАСТКА III

Багдановіч быў прыгожым хлапцом. Высокі, з густымі валасамі, задумёным позіркам. Бацька паэта піша, што Максім „роста был высокого, хорошо сложен, но держался несколько сутуловато. Волосы имел густые, слегка волнистые, тёмнорусые, в бороде и усах каштановые. Глаза серые“.

Пасля заканчэння гімназіі перад Максімам стаяла пытанне адносна выбару жыццёвага шляху. Зрэшты, была гэта праблема хутчэй для бацькі, чым для Максіма. Бацька мог сумнявацца ў выбары шляху, але не сумняваўся Максім. Ведаў, што яго шлях павінен ісці ў Беларусь. Жывучы ў глыбіні Расіі, крышталізуючыся як беларускі паэт, Максім не адну ноч правёў над роздумам аб Беларусі. Аб той далёкай краіне, якая засеяла ў яго сэрцы найпрыгажэйшую кветку света — ружу паэзіі. У Беларусі Максім быў усяго адзін раз. Запрасілі яго падчас канікул выдаўцы „Нашай нівы“ браты Луцкевічы. Закончыўшы сярэднюю школу, Максім пастанавіў ехаць у Беларусь другі і апошні раз. Беларусь у той час знаходзілася ў выключна цяжкім становішчы. Была яна часткова занята нямецкімі войскамі. Зруйнаваная гаспадарка, тысячы выгнаных з сваіх хат бежанцаў, бяздомныя дзеці — усё гэта складала спецыфіку беларускага жыцця. Багдановіч прыходзіць да вываду, што ён патрэбны няшчаснай Беларусі, а Беларусь неабходная яму, няшчаснаму. Нягледзячы на паглыбленую хваробу, у другой палове 1916 года Максім паведамляе свайму бацьку аб рашэнні ехаць у Беларусь. У верасні 1916 года Багдановіч пакідае Расію і выязджае ў Мінск. Чакалі яго там сябры — дзеячы „Беларускай хаткі“ і „Таварыства дапамогі ахвярам вайны“. Сярод тых, хто прывітаў Максіма ў Мінску, былі Смоліч, Ядвігін Ш., Бядуля, Галубок і Людвіка Войцікава. Гэтая апошняя напісала ўспаміны аб прабыванні Багдановіча ў Мінску. На некаторыя фрагменты гэтых успамінаў варта спаслацца. Войцікава пацвярджае многае з таго, што гаварыў пра Максіма яго бацька. Гэтая супольнасць праяўляецца перш за ўсё ў характарыстыцы адносін Багдановіча да сваёй хваробы. І бацька паэта і Войцікава гавораць, што Максім абыякава адносіўся да лячэння сваёй хваробы і часта забываў прыняць лякарствы.

Ужо ў першыя дні прабывання ў Мінску Багдановіч заваяваў агульную сімпатыю. Пасяліўся ён у кватэры Бядулі, сталаваўся ў сталоўцы „Беларускай хаткі“. Войцікава ўспамінае, што зараз жа пасля прыезду заявіў, што не будзе піць салоджанага чаю. Усе былі здзіўленыя такім паступкам паэта. Характар сваёй пастановы высніў Багдановіч у размове з Войцікавай наступным чынам:

„ — Бачыце, — кажа, — я вельмі перажываю тое, што я бяссільны памагчы тым, хто цяпер падчас вайны церпіць голад, асабліва шкадую дзяцей... Калі я сабе адмаўляю таго, што люблю (бо, прызнацца, люблю салодкую гарбату), мне здаецца, што я раблю нейкую ахвяру, і гэта хоць крыху пацяшае...“

— Выбачайце, — кажу, — але фактычна ваша ахвяра нічога дзецям не дае.

— А гэта пабачым, — неяк загадкова адказаў.

І сапраўды, праз нейкія тры месяцы пабачылі. Багдановіч працаваў у магістраце ў аддзеле харчавання. Там працаўнікам апрача платы выдавалі „паёк“, пераважна цукар. І вось у адзін дзень раніцай, выходзячы на працу, Багдановіч просіць маю матку, каб дала яму чыстую пошаўку. Увечары, калі ўсе сабраліся і дзівіліся, чаму няма Багдановіча, ён прыйшоў позна і прынёс больш як паўпуда цукру“.

Хвароба Багдановіча ў часе прабывання яго ў Мінску ўсё больш паглыблялася. Паэт быў прымушаны ехаць у Крым на лячэнне. Дамовіўся лістоўна з бацькам, што абодва выедуць у Сімферопаль у канцы лютага 1917 года. Максім бярэ двухмесячны водпуск і едзе цягніком. За Гомелем на бязлюднай станцыі цягнік, якім едзе Максім, стаіць аж тры дні. Замецены снегам рэйкі. Хворы Максім без яды цярпліва чакае. З даездам у Сімферопаль мае клопаты і яго бацька. Выбухае лютаўская рэвалюцыя, і толькі праз 10 дзён пасля дамоўленага тэрміну Адам Багдановіч едзе да сына, які ўжо знаходзіўся ў Крыме. У Сімферопалі, дзе дамовіўся Максім сустрэцца з бацькам, нікога ён не сустрэў. Пачакаўшы некалькі дзён, паехаў ён адзін у Ялту і там наняў пакойчык. Бацька, заняты справамі, звязанымі са службай у сялянскім банку, не меў магчымасці паехаць да сына. Максім тым часам дажываў у Ялце свае апошнія дні. Не суджана было яму ўбачыць больш бацьку і Беларусь. Максім пасяліўся ў кватэры, у якую ўваходзілася лесвіцай, падвешанай па знешняй сцяне. Жыў на другім паверсе. Пакой Максіма быў ізаляваны ад кватэры гаспадыні. Памёр Багдановіч ноччу 12 мая 1917 г. Ніхто не ведаў аб яго смерці. Гаспадыня, занепакоеная цішынёй у пакоі кватаранта, пастанавіла наведаць яго. Застала залітае крывёю, хлынуўшай з горла, мёртвае цела. Так памёр найвялікшы беларускі паэт. Самотны, якой была і яго айчына.

Бацька прыехаў праз чатыры дні пасля смерці. Максім быў ужо пахаваны на ялцінскіх могілках. На белым крыжы высечаны надпіс: „Максім Адамавіч Багдановіч“.

Максім, чуючы набліжэнне смерці, прагнуў быць пахаваны ў роднай зямлі. Мара паэта не збылася.

Вясковы лекар

Пачатак на стар. 1

ся, бо тады служыў у Войску Польскім, ваяваў у Бяшчадах з украінскімі нацыяналістамі.

Першым крокам у шырокі свет стала для малога Сашкі дарога ў школу. Вучыўся ён выдатна, і настаўнік параіў яго бацькам, каб паслалі сына ў прафесіянальную школу малодшых афіцэраў пяхоты ў Кутне. Прымалі туды падрастаючую моладзь, а за навуку не трэба было плаціць. Гэта было асноўнае, бо ў іншых сярэдніх школах на розныя аплаты за навуку і дзвюх кароў у год было мала.

— Гэтую школу, — расказвае цяперашні вясковы лекар, — закончыў я незадоўга да нападу гітлераўскай Германіі на Польшчу і атрымаў накіраванне ў 34 пяхотны полк у Кутне. Была гэта цвёрдая школа жыцця і патрыятычнага выхавання.

Магчыма таму 18-гадовы воін склаў сваю зброю толькі тады, калі ўжо зусім не стала польскай арміі.

— На памяць з вераснёвай кампаніі 1939 года застаўся мне асколак у лёгкіх.

Савецкія ваенныя лекары выратавалі яго ад смерці і адпусцілі дамоў. У Дубне аднак доўга не сядзеў. На гэты раз адправіўся аж у Караганду. Туды набіралі на работу ў вугальных шахтах.

— Праз год працы ў шахце № 31 атрымаў я шасцімесячны водпуск.

Тады ўспыхнула вайна. Аляксандр Малец быў камсамольцам. Таму апынуўся сярод тых, хто рашыў змагацца з лютым ворагам.

— Першы наш сход, — успамінае, — адбыўся ў памяшканні майго аднавяскоўца Якуба Муська. Апрача яго і мяне, удзельнічалі яшчэ Даніла Барташук і капітан Савецкай Арміі Забалотны, якога пазней фашысты павесілі ў Белавежы. Было гэта яшчэ ў 1941 годзе. Такім чынам у нашай вёсцы ўзнік антыфашысцкі камітэт. Збіралі мы зброю, дапамагалі ваеннапалонным, а пазней наладжвалі сувязь з партызанскімі атрадамі. Я асабіста меў сувязь з атрадам імя Пархоменкі, дзе камандзірам пачаткова быў настаўнік Смірноў. Пазней таксама супрацоўнічаў я з групай „Дальние", у саставе якой знаходзіўся, між іншым, цяперашні жыхар Беластока, палкоўнік Ян Анацік...

У напружанай барацьбе Аляксандр Малец дачакаўся вызвалення. Яго выклікалі ў Беларускі штаб партызанскага руху і прапанавалі паступіць у афіцэрскую школу.

— Яшчэ ідзе лютая вайна, трэба біць фашыстаў, — адказаў ім партызанскі сувязны і паступіў на службу ў Польскае Войска. Трапіў у 36 пяхотны полк і з месца атрымаў званне старшага сяржанта. Яго полк у саставе 8 дывізіі 2 арміі Польскага Войска прайшоў праслаўлены баявы шлях ад Седльцаў праз Варшаву, Заходнюю Прыбалтыку, Познань, Вроцлаў, праз баі за Нысу Лужыцкую, Будзішын, Дрэздэн і Прагу. А калі вайна закончылася, накіравалі іх у небяспечныя бяшчадскія лясы, дзе ўкраінскія нацыяналісты ўзнялі збройную барацьбу супраць маладой народнай улады.

— Там было яшчэ горш, чым на фронце, — кажа мой гаспадар. — Балігруд, Лесна, Леска... Яшчэ цяпер сняцца мне гэтыя мясцовасці. Невядома было, за якім вуглом, у якім пералеску чакае цябе смерць. Колькі ж маіх сяброў засталося на могільніку ў Леску!..

У жніўні 1946 года, адразу з Бяшчад накіравалі яго ў Лодзь, у афіцэрскую школу, і з гэтым горадам ён надоўга звязаў свой лёс — аж да 1961 года. Быў першым выдатнікам Ваеннай медыцынскай акадэміі. Яго фатаграфію з першай урачыстай раздачы лекарскіх дыпломаў яшчэ цяпер можна паглядзець у зале традыцый гэтай вядомай ваеннай медыцынскай вышэйшай навучальнай установы.

— У 1961 годзе я дэмабілізаваўся і вярнуўся ў родныя старонкі, — расказвае Аляксандр Малец. — Хацеў пачаткова працаваць ў Бельску, але там не было свабоднага месца. Дык згадзіўся прыехаць у Кляшчэлі і сяджу тут па сённяшні дзень.

Доктар Малец хутка заваяваў сабе давер і пашану. Стаў адным з тых, хто вызначае пульс грамадскага жыцця ў Кляшчэлях і наваколлі. Шмат гадоў быў ён членам і сакратаром гміннага камітэта партыі. За апошнія дзесяць з лішнім гадоў гэтае маленькае, хаця з гістарычнымі традыцыямі мястэчка карэнна змяніла свой выгляд. Басейн, лазня, цэнтр здароўя, перабудова вуліц, разбудова школ у Кляшчэлях, Дашах і Саках, ды шмат іншых мерапрыемстваў. А ўсюды тут грамадская праца і, зразумела, пры актыўным удзеле доктара Мальца. Калі ў 1964 годзе будавалі грамадскім чынам цэнтр здароўя, ён распачынаў і канчаў свае заняткі візітам у будаўнікоў.

— Затое пабудавалі мы гэты будынак за адзін год і без аніякіх памех.

Грудзі доктара А. Мальца ўпрыгожваюць Афіцэрскі Крыж Ордэна Палёнія Рэсцітута, Сярэбраны Крыж Заслугі, Партызанскі Крыж, сярэбраны і бронзавыя крыжы „Заслужаным на Полі Хвалы" і многія іншыя медалі і адзнакі, між іншым, адзнака „Заслужаны для Беласточчыны".

Ужо 13 год доктар Малец лечыць жыхароў Кляшчэль і навакольных вёсак.

— Вясковы лекар, — гаворыць ён, — вымушан быць спецыялістам ад усяго. Здаралася мне абцінаць каўтуны і дапамагаць пры родах. Мы не маем гадзін працы. Трэба быць гатовым на заклік у кожную хвіліну. Аднойчы давялося мне спыніць чытанне даклада на адным важным сходзе, бо патрэбна была неадкладная лекарская дапамога. Аднак толькі тут, у вёсцы, лекар наймацней адчувае, як ён патрэбны людзям. Ды прыемна назіраць за пераменамі ў гаспадарчым і культурным жыцці нашых вёсак... І яшчэ асабістая сатысфакцыя: я, вясковы хлопец з беднай сям'і, стаў лекарам! Ці ўсе цяпер разумеюць, што аб гэтым мой бацька нават у сне не марыў?

Віктар Рудчык

З маей званіцы

Як мы ўнука гадавалі

Жэнячы нашага старэйшага сына Юрку, мы з Гандзяю нават не падазравалі, колькі бяды сабе напытаем. Гандзя, памятаю, на вяселлі яшчэ мазурку танцавала з кумам, так што ўсе зазіраліся. Ну, зусім маладуха. Паклёпнікі кажуць, што і я разышоўся. Пад п'яную руку з дзяўчатамі ў стадоле ўзяўся ў жмуркі гуляці. Брахня гэта, мусі. Хоць хто яго ведае. Вяселле буйнае было. Тры дні трывала. Галава хадуном хадзіла. Не запамятаеш ўсяго. Ды і Гандзя да сённяшняга дня выпамінае.

Так. Вяселле як трэба мы хлапцу выправілі. Не паглядзелі, што сірату ўзяў. Дзяўчо, якое акрамя сукенчын пару, бялізны нейкай, ды некалькіх кніжак не мела нічога. Не бяда. Абы Юрцы жонкаю, а нам нявесткаю добраю была. Маладыя ж яны. Рукі здаровыя. Нажывуць што трэба. На пачатак далі мы ім грошай на каапératыўную кватэру і дзе якія патрэбы, ды абяцалі памагаць крыху.

Справа ў тым, што Юрка яшчэ вучобы не закончыў. Школы сваёй інжынерскай. Два гады яму яшчэ засталося. Дрэнна яно. А што зробіш? Сам у сямейныя сані ўпрогся. Закаханы мужчына, вядома, дурны, як той бычок вясною. Гатоў, задраўшы хвост, лобам у мур бадаць — абы свайго дабіцца. Ды мы яго і не адгаварвалі. Няхай як хоча робіць, а калі што, дык на сябе самога наракае. А то яшчэ казаў бы, што гэта мы яго „пад дурнога хату падвялі". Папярэдзілі адно. Каб ведаў, што сем'янінам быці — гэта не семечкі лускаць, не тое, што нагамі ў рытм якойсьці там чачы перабіраць. Гэта абавязкі. Так, што, каб не скардзіўся.

Ну і праўда. Зажылі яны не багата, але згодна. Атрымалі кватэру. Нявестка працуе. Юрка вучыцца ды яшчэ сям-там урокамі матэматыкі падзаробіць. Ды і мы то грошай, то з яды таго-сяго падкінем. Памалу звыкліся зусім.

Калі аднойчы прыязджаюць абое. Цешцеся — Юрка адразу з парога кажа. Нявестка з боку нейкая засаромленая стаіць. А ў чым справа? Як гэта ў чым? Яшчэ пару месяцаў, і будзеце вы дзедам ды бабкаю. Ад гэткай радасці я ажно заікаў. У мае то гады дзедам? Вось чаго падсвінак захацеў! Я ж яшчэ двух маладых перадзыгну. Глянуў на Гандзю, а ў тае барада трасецца. Бедная ледзь не плача. Не дзівота. Пачнуць яе яшчэ чаго добрага ў вёсцы бабай Няўдаліхай клікаць. Гэта ў сорак та год. Падумаць толькі. А тут яшчэ маладыя просяць, каб мы пасля першых месяцаў дзіцё да сябе ўзялі. Бо то ў Юркі навука, у нявесткі праца...

Ну і даў жа ж я ім. Ні за што, кажу. Мы сваё даўно аднянчылі. Хто ў гаршку лыжкай варочаў, той няхай і кашу хлёбае. Што зможам, то паможам. А што не, то не.

А час бяжыць. Вось і ўнучак на свет паявіўся. Чатыры з паловай кіля важыў, кажуць, ды ўвесь на мяне падобны. Хоць гэта брахня, пэўна. Што ты па малым пазнаеш. Адно можа, што такі, як і я, лысы.

Выпісалася нявестка са шпіталя. Пара ў адведкі ехаць. І вось, падумайце толькі! Нічога гэтай сённяшняй моладзі даверыць нельга. Першая Гандзя кумекнула. Як гэта ты няўмела на рукі бярэш, нявестцы кажа. Хто ж гэта бачыў, вось так сабе ляп-цап і да цыцкі. Тут памаленьку трэба. Умеючы. А хлопчык пузаценькі, харошанькі. Увесь у мяне. Праўду казалі. І нос мой і барада. А ніжэй пупа і гаварыць няма што. Вочы адно цёмныя, па матцы, мусіць. Недачаканне смаркуноў гэтых, каб мы ім на змарнаванне яго пакінулі. Я яшчэ як я. А Гандзя нават слухаць не хоча. Так што забралі мы яго адразу з нявесткаю да сябе. А калі той на работу ісці прыйшлося, сам ён у нас застаўся. Да сёння гадуем. І ніколі не аддамо, трутням гэтым, золатца нашага. Ды і Гандзя тое ж кажа. Дзе ім там справіцца.

А цяпер даруйце. Бегчы мне трэба. Малы хныча — пялюшку, пэўна, замачыў. На гэтыя справы проста мастак. Хоць ты яго ў пажарнікі кіруй.

Ларс

Уплата на з'езд выпускнікоў беларускага ліцэя ў Бельску да 20 чэрвеня

Як нам паведаміў арганізацыйны камітэт 1-га з'езду выпускнікоў беларускага ліцэя ў Бельску, які адбудзецца 28 і 29 верасня г.г., складчыны (300 зл. ад удзельніка) трэба ўплаціць да 20 чэрвеня г.г. Падаем яшчэ раз конта ПКО, на якое і трэба дасылаць грошы: Konto PKO 140-9-264 Oddział Bielsk Podlaski

Новая пякарня ў Заблудаве

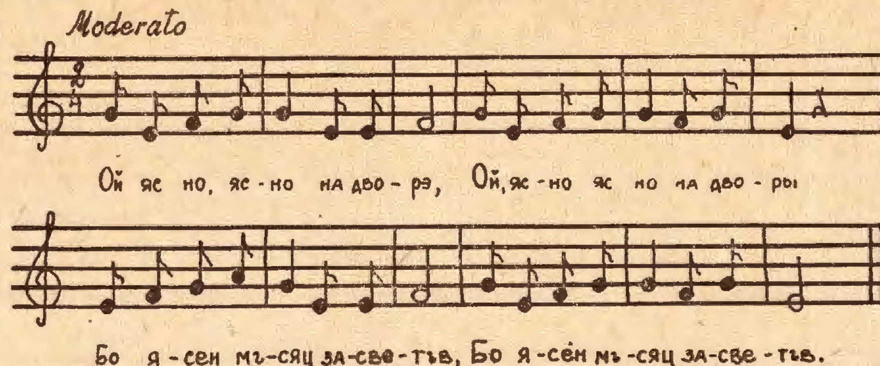
ГС у Заблудаве Беластоцкага павету абслугоўвае даволі шырокую акругу. Забяспечвае ён жыхароў Заблудаўскай гміны хлебам і булачнымі вырабамі, вяндлінай, газіраванымі напіткамі і іншымі прадуктамі, якіх жыхары патрабуюць у апошнія гады значна больш. Таму праўленне заблудаўскага ГС пастанавіла пабудаваць новую пякарню, разлеўню газіраваных напіткаў і каўбасную.

Будова пякарні і разлеўні газіраваных напіткаў пачалася ў студзені гэтага года. Хлеб з новай пякарні паступіць у продаж у чэрвені 1975 года, а напіткі — яшчэ ў канцы гэтага года. Пабудова каўбаснай прадбачана на 1977 год. (ця)

Фальклор

ВЯСНЯНКА

(„РОГУЛЬКА"*)

Ой, ясно, ясно на дворэ,
Ой, ясно, ясно на дворэ,
Бо ясён місяц засветів,
Бо ясён місяц засветів,
Коло сэбэ зуорок насадів.
— Ідіте, зуоронькі, стороною,
Ідіте, зуоронькі, стороною,
*А световая** — за мною. —*
Будэм свэтіті всю ночку,
Будэм свэтіті всю ночку.
Славное сэло — Добрывода,
Славное сэло — Добрывода.

Яшчэ слаўнейшы Володя,
Яшчэ слаўнейшы Володя.
Коло сэбэ дівеок насадів:
— Ідіте, дівоньки, стороною,
Ідіте, дівоньки, стороною,
А ты, Манёчка, за мною,
А ты, Манёчка, за мною.
Будэмо жыті з тобою,
Будэмо жыті з тобою.
Як ясён місяц з зорою,
Як ясён місяц з зорою,
Так мы, Манёчка, з тобою.

Ад Анны Крупіч, 1912 г. нараджэння, вёска Дабрывада Гайнаўскага павету, запісаў 27 лютага 1974 г. Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Эдуард Гойлік.

* „Рогулькі" калісьці спявалі ад Вялікадня да правадной нядзелі (сем дзён) дзяўчаты вечарам на вясковай вуліцы.

** „Световая зуорка" — планета Венера.

ХУТКА БУДЗЕ МАЛАКО Ў ПАРАШКУ З БЕЛЬСКА

Вялікі, найбольш сучасны камбінат па вырабу малака ў парашку пачне пробны пуск ужо ў пачатку чэрвеня гэтага года. Як мы ўжо пісалі, будуюць яго італьянскія спецыялісты і рабочыя. Праца на новабудоўлі ідзе ўдзень і ноччу, а нават у святочныя дні.

Новы камбінат будзе перапрацоўваць 20 тысяч літраў сырадою ў гадзіну. Працаваць на заводзе будзе каля 60 чалавек. Варта дадаць, што ў нашай краіне будзе пабудавана 9 такіх камбінатаў. Тры з іх ужо будуюцца. (ця)

Дуброва.

Фота — Я. Цялушэцкага

МАТУЛЬКА

Ля нашай хаты у лузе
Жабкі краткалі ў вадзе,
Такое цудоўнай аркестры
Не чуў і не чую нідзе.

Мы, дзеткі, раслі, як сіроты,
Нас рана ў аглоблі ўпраглі,
Цяпер малышам лепш жывецца, —
Так жыць мы тады не маглі.

Цудоўны свет быў для багатых,
Турмою для бедных — для нас,
Не заўжды хлеб чорны быў ў хаце,
Каб толькі хоць з бульбаю квас.

Бывала, як выжанеш быдла,
Раса на траве, халадно,
Падкурчыўшы ногі, як бусел,
Стаіш, здубянеў, як брэўно.

Прамокнеш, бывала, да ніткі,
Пастух, як асінка, дрыжыць,
Ніхто цябе з хаты не зменіць,
А толькі яна прыбяжыць —

Прыгорне к сабе, пашкадуе
І вышле лахмоцце сушыць.
Бяжы хутчэй, дзетка, дахаты,
Сухую сарочку ўлажыць.

Хоць кішкі даўно марша граюць,
Папружкаю сціснеш жывот,
Дахаты ледзь-ледзь валачэшся,
Здаецца, ўпадзеш, каб не плот.

Матулька у хаце працуе,
Уецца, як жорны ў млыне,
Сцішка на яе пазіраю —
Ох, мама, шкада цябе мне!

На небе пагаслі ўжо зоркі,
Над луґам паслалась імгла...
Не знаю, калі мая мама
Упала, як сноп, прылягла.

Як птушка, ўсё дзеткам збірала,
Не з'ела — ўсё нам валакла,
Аж з працы ў сухоты запала,
Чуць-чуць тады нам не ўмярла.

Працоўна была, як мурашка,
Старалася пчолкаю быць.
Матуля! Матулька! Чаму ты
Даўжэй не хацела пажыць?

Хоць лепш нам цяпер тут жывецца,
Пасобіць табе не магу
За ўсё, што тады мне зрабіла;
Да смерці табе я ў даўгу.

Ужо дзеткі твае пастарэлі,
Гняздо развалілі ў пух-прах,
А я, хоць сам хворы, не дужы,
Насіў бы цябе на руках.

Зямелька цябе прыгарнула,
Ляжыш ў ёй глыбока на дне...
Ой, родная, мама-матуля,
Як умру, прыгарні зноў мяне!

Ян Манюшка

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Пасля смерці Д. у 1963 г. засталася сельская гаспадарка велічынёю 2,5 га, якая знаходзілася ў горадзе. Паводле плана загаспадарвання горада, зямля прызначана на патрэбы камунальнай гаспадаркі, хаця дагэтуль яна не экспрапрыіравана. Ці на спадчыну могуць прэтэндаваць толькі тыя наследнікі, якія згодна з законам могуць наследаваць сельскую гаспадарку, г. зн. займаюцца земляробствам, ці таксама ўсе наследнікі, хоць бы не працавалі дагэтуль у сельскай гаспадарцы?

АДКАЗ: Як вядома, сельскую гаспадарку можа наследаваць толькі той з наследнікаў, што працаваў на гаспадарцы, якая ўваходзіць у спадчыну, або на іншай сельскай гаспадарцы. На сельскую гаспадарку маюць права таксама асобы непаўналетнія і інваліды I і II групы. Усе іншыя наследнікі могуць атрымаць у спадчыне толькі маёмасць, якая не ўваходзіць у склад сельскай гаспадаркі. Ці нерухомая маёмасць лічыцца сельскай гаспадаркай, ці не — калі яна, безумоўна, у момант смерці яе ўласніка з'яўлялася сельскай гаспадаркай, а цяпер з'яўляецца гарадской нерухомай маёмасцю — аб гэтым вырашае момант смерці спадкадаўцы. Паколькі ў даным выпадку ў 1963 г. спадчына з'яўлялася сельскай гаспадаркай, то хоць ад 1972 года яна з'яўляецца гарадской нерухомай маёмасцю, наследнікамі яе могуць быць толькі тыя, што маюць права да наследавання сельскай гаспадаркі.

У НАШЫМ АБ'ЕКТЫВЕ

Пагневаліся. Фота Я. Цялушэцкага

Дарагое „Сэрцайка"!

Мне 15 год. Канчаю я пачатковую школу і маю намер вучыцца далей. Цяпер мушу многа вучыцца, каб здаць экзамены, а тут яшчэ вось адзін клопат далучыўся. Мая сяброўка, якой таксама 15 год, хадзіла з хлопцам з суседняй вёскі — Міркам. Гэта прыгожы і прыстойны хлопец. Але яны паспрачаліся, і ўжо Мірэк да сяброўкі не прыязджае. Яна таксама гаворыць, што ён яе ўжо не цікавіць, ды і ўвогуле не хоча пакуль што хлопцамі займацца, гаворыць, што часу няма. Пасля гэтай размовы прыйшло мне на думку, каб пазнаёміцца з Міркам. І вось аднойчы з дзяўчатамі і хлопцамі пайшла я на забаву ў суседнюю вёску, дзе жыве Мірэк. Мары мае споўніліся. Тут я з ім пазнаёмілася. Мірэк гуляў са мной на забаве, гаварыў, што я яму спадабалася. Ад гэтага незабыўнага вечара мінула ўжо амаль месяц часу, а Мірэк не паказваецца — ні слуху, ні духу. Праўда, ён вучыцца ў тэхнікуме ў Беластоку і толькі ў нядзелю дома бывае. Але ж мог бы наведаць мяне. А толькі адно пісьмо за ўвесь час напісаў. Я яго кахаю, усё аб ім думаю, па начах мне сніцца. А можа я ўжо яму не падабаюся, а можа шмат навукі мае? Што мне рабіць, „Сэрцайка", каб не страціць Мірка? Падкажы нейкую думку.

Аня з Беласточчыны

Аня! Раз пагулялі — і ўжо вялікае каханне?! У твае гады можа гэта быць проста нейкі парыў. Сапраўднае каханне пачынаецца з першага погляду найчасцей у кніжках ці фільмах. Табе ж усяго 15 год, і перад табой яшчэ шмат часу. Асноўную ўвагу прысвяці пакуль што кніжкам. Галоўнае заданне для цябе — здаць цяпер экзамен, паступіць у сярэднюю школу ў Беласток. Там жа і Мірэк вучыцца. А мо якраз спаткаецеся, і ўсё будзе добра.

„Сэрцайка"

Куток практычных ведаў

ПЕРШАЯ ЗЕЛЯНІНА

Ну, і прыйшоў, нарэшце, сезон зяляніны. Салата з'яўляецца гароднінай, якая дае плёны вельмі рана. Вырваўшы салату, неабходна вельмі дакладна памыць яе, адкінуць пажоўклыя лісткі. Памытае лісцё абсушыць на сіце, не выціскаючы рукамі, каб не ламаць салаты. Калі салата ўжо мае вельмі вялікія лісткі, то, каб лягчэй можна было яе браць на талерку, варта некалькі разоў пераразаць яе нержавеючым нажом. Перад самай падачай на стол салату соляць, паліваюць смятанай з лімоннай кіслатой ці сокам з лімона. Замест смятаны можна таксама ўжываць алей, перамешаны з невялікай колькасцю гарчыцы (муштарды) альбо соку з лімона ці лімоннай кіслаты. Можна таксама запраўляць салат тлушчам, які атрымліваем, перасмажыўшы грудзінку (бочак). Сухімі скваркамі пасыпаем салату, а астуджаны крыху тлушч змешваем з лімоннай кіслатой і цукрам па смаку і гэтым соусам паліваем салату перад самай падачай.

Далікатны смак салаты варта змяняць, пасыпаючы запраўленую ўжо салату зверху дробна нарэзаным укропам, зялёнай цыбулькай ці радыскай.

Зялёную салату можна падаваць да кожнай стравы як смачны і здаровы дадатак, які не патрабуе складанай падрыхтоўкі. Памытае і абсушанае лісцё зялёнай салаты, паложанае паміж дзвюма кромкамі бутэрброду (напрыклад, хлеб з маслам і вяндлінай), робіць другое снеданне дзіцяці ў школе ці дарослага ў полі больш разнастайным.

Адносна мала ўжыванай гароднінай з'яўляецца шпінат. А ў лісці ж шпінату, як і ў салаце, знаходзіцца правітамін А, вітамін С, вітамін з групы В, жалеза. Побач з гэтымі каштоўнымі складнікамі, у шпінаце знаходзіцца шчавелевая кіслата, якая спалучаецца з вапнам у страўніку чалавека, і тады вапна не прысвойваецца арганізмам. Таму шпінат звычайна запраўляюць малаком, падаюць з яечкам, паколькі ў адным і другім прадукце знаходзіцца вапна, якое выраўноўвае страты. Шпінат можна дадаць так, як шчаўе, да бульбянога супу. Трэба яго тады толькі запраўляць малаком.

Можна выкарыстоўваць таксама маладыя сцяблінкі спаржы (шпарагі). Трэба іх памыць, абабраць з верхняй тонкай абалонкі. Каб лягчэй было варыць, трэба спаржу павязаць у пучкі. Калі іх не звязаць, то яны будуць вельмі лёгка ламацца. Вараць спаржу ў пасоленай вадзе, дадаючы крыху цукру. Пасля абсушваюць на сіце і паліваюць растопленым маслам з цёртай булкай. Са спаржы можна зрабіць таксама суп. Можна таксама астуджаную, нарэзаную невялікімі кавалкамі, падаваць, як салат, у маянезе. Вельмі смачная таксама спаржа, запяканая пад бешамелевым соусам.

Гаспадыня

Калі ланцуг дацягнуў балота і на лазовым кусце была заўважана пілотка Яфімцава, Глебаў зразумеў, што з салдатам здарылася самае горшае. Трэба было спяшацца, але дарогу перапыняла балота. Па ім можна было ісці толькі адзін за адным, ды і то, калі праваднікі знойдуць сцяжынку.

Атрад прыпыніўся. Глебаў прысеў на пень, закурыў, нецярпліва чакаючы вяртання праваднікоў.

У зарасніках пачуўся трэск, чвяканне гразі і нарэшце з'явіліся праваднікі, якія хадзілі разведаць балота. З імі была нейкая дзяўчына.

— Стася! — ускочыў Глебаў з пня, на якім сядзеў, і паспяшаўся ёй насустрач.

Яна ўбачыла капітана, знясілена апусцілася на траву і страціла прытомнасць.

Палякі коратка расказалі ўсё, што даведаліся ад Стасі, і ў гэты момант усе пачулі стукат кулямётаў.

— Сцежку знайшлі? — спытаў капітан.

— Сцежка ёсць.

— Тады ўперад, хутчэй!

*

Яфімцаў адчуваў, як агонь грыз бэлькі, столь, як рвецца ў замкнёныя дзверы, шугае над вокнамі і гудзе ў коміне. У хаце было горача і дымна, слязіліся вочы, кашаль рваў лёгкія. Яфімцаў ляжаў на падлозе, стараючыся глытнуць хоць трохі свежага паветра, але яго не было. Тады ён узяў у абедзве рукі па гранаце, зубамі вырваў засцерагальнікі і ступіў да акна. Ён надумаў выкінуцца з акна, падняць угору рукі, а калі бандыты падыдуць — узарваць і сябе і іх разам.

Ён вылез на падаконнік. Кулямёты маўчалі. Цішыню парушыў толькі трэск агню. Яфімцаў хацеў ужо скочыць далу, як у гэты момант цяжка рухнулі бэлькі столі, і яго ахінулі іскры і полымя.

І ўжо не бачыў Яфімцаў, як з лесу паказаўся ланцуг салдат, як адкрылі агонь станкавыя кулямёты заставы, як іх кулі насцігалі бандытаў.

Паручнік Вышаслаўскі кінуўся быў у халодную ваду рэчкі, каб перабрацца на той бок, але тут і дагнала яго аўтаматная чарга Баляслава Касцянецкага.

*

— Выдатная аперацыя, гаварыў у той жа дзень зампаліт Лузан, — такую банду ліквідаваць — не жарты.

Афіцэры сядзелі за сталом у чаканні абеда.

— Яфімцаў дапамог, — сумна ўздыхнуў Глебаў. — Банду ён патрапаў здорава. Мы, па сутнасці, толькі дабівалі. Харошы быў хлопец. І герой. Герою патрэбен выпадак, каб паказаць сябе.

— Мне Стася неяк гаварыла, — азваўся Лузан, — якія вы, кажа, добрыя, дужыя, дружныя. З вамі, кажа, і памерці не страшна.

— Як яна сябе адчувае?

— Нервовае ўзрушэнне. Пройдзе. У горадзе наш шпіталь. Урачы там першакласныя.

— Трэба б наведаць яе, — сказаў Глебаў. — Адна яна засталася.

— Што ж тут складанага. Заўтра і наведаем, паедзем у штаб дакладваць і зойдзем у шпіталь. Памятаеце, Людвіг прасіў, каб пабераглі Стасю і дапамаглі ёй. Іменна нас з вамі прасіў. Цяпер мы ведаем пра Стасю ўсё.

— І мы выканаем гэтую просьбу, Пётр Пятровіч, — цвёрда сказаў Глебаў, — абавязкова выканаем.

У гэты момант у калідоры пачулася каманда дзяжурнага, і на парозе з'явілася масіўная фігура палкоўніка Шпакава. Рука ў яго ўсё яшчэ была забінтавана.

— Я, здаецца, у час падскочыў, — усміхнуўся ён, нюхаючы паветра.

— Так точна, таварыш палкоўнік, — адказаў Лузан. — Сёння ў нас абед па вышэйшаму разраду.

— Дазвольце далажыць, таварыш палкоўнік... — пачаў быў Глебаў, але Шпакаў махнуў рукой.

— Потым, потым... У агульных рысах я ўжо ведаю, што тут у вас адбылося, а дэталі — потым. Адно скажу, таварышы афіцэры, — маладцы! Парадавалі старога. І дыверсантаў выявілі і лес ад бандытаў ачысцілі. Ну, а цяпер за стол, боршч стыне.

Калі абед закончыўся, Шпакаў сказаў:

— Ну, а цяпер аб дэталях вашай аперацыі. І галоўнае, аб людзях, як яны сябе паказалі.

Выслухаўшы Глебава, палкоўнік доўга моўчкі курыў, потым звярнуўся да капітана:

— Перад баявым разлікам пастройце заставу і запрасіце байцоў з атрада Касцянецкага. Хачу пагаварыць з імі, падзякаваць за службу.

Афіцэры выйшлі на ганак. Кудароўшчына патанала ў кучах апалага лісця, бялелі напалову аголеныя бярозы, у празрыста-яснай далечы палымнеў на сонцы лес. У халоднай сінечы неба мірна тарахцеў наш самалёт-разведчык.

— Ага, дарэчы, — сказаў палкоўнік, — у раёне Штабіна заслана новая група парашутыстаў. Гэта, праўда, не на вашым участку, але ўлічыць трэба. Могуць і да вас прыбрысці. Аб падрабязнасцях даведаецеся ў арыентыроўцы.

— Зразумела, таварыш палкоўнік, — усміхнуўся Глебаў. — Лістапад працягваецца.

Шпакаў паглядзеў на бярозы; іх голае вецце прасвечвалася праз зусім рэдкую лістоту.

Сказаў цвёрда:

— Лістапад канчаецца, таварышы афіцэры.

Пераклад з рускай М. Ракітнага

ТРЫБУНА чытачоў

Радавы салдат партыі

Сёння хачу я расказаць пра аднаго чалавека. Ляснічы Мікола Міхальчук — паважаны працаўнік, добры сябра, прыкладны муж і бацька. Яму 43 гады. Жыве з сям'ёй у лясной вартоўні, каля Вулькі Тэрахоўскай у Гайнаўскім павеце. Працу ў лесе распачаў у 1962 годзе. Раней, на працягу 14 год працаваў у горнай прамысловасці. Калі пачаў хварэць, змяніў прафесію.

Цяжкія былі пачаткі новай працы. Ды Мікола Міхальчук ведаў, што павышэнне кваліфікацыі неабходна для яго далейшай працы ў ляснictве. І таму паступае завочна ў Лясны тэхнікум у Белавежы. У 1971 годзе атрымлівае атэстат сталасці гэтай школы.

Ляснічства Чаромха (дзяржаўныя лясы), у якім працуе Мікола Міхальчук, мае 1600 гектараў лесу. Вялікі гэта кусок, патрабуе шмат людзей да працы. Іх у ляснічага М. Міхальчука не хапае. Круглы год працуюць тры штатныя працаўнікі. У час вясенняй пасадкі рабочых давозяць з навакольных вёсак, а нават з далейшых, з суседняга Бельскага павету. Пры лесапасадцы многа памагаюць вучні Яснога тэхнікума ў Белавежы, якія маюць тут прафесіянальную практыку.

З кожным годам усё больш і больш прыбывае лясной тэрыторыі для ляснiцтва Чаромха. А людзі тыя самыя. Аднак знаходлівасць і сумленная праца ляснічага Міколы Міхальчука і паляўнічых Янкі Манцюка і Януша Сабескага перамагаюць усе цяжкасці. Гэта дае магчымасць заняць ім адно з лепшых месц у Бельскім надлясніцтве. Ляснiцтва Чаромха працуе адпаведна да сучасных перспектыў. Мае доследныя палеткі, якія вядзе ўжо 4 гады Сельскагаспадарча-лясная акадэмія ў Варшаве.

Ляснічы Мікола Міхальчук у вольныя хвіліны займаецца свінагадоўляй. У гэтым годзе выгадаваў іх ужо 70 штук. Да красавіка прадаў дзяржаве 1540 кг мяса, а да канца года прадасць яшчэ каля 2,5 тоны, гэта значыць, амаль на 1 тону больш, чым у мінулым годзе.

У ваколіцы М. Міхальчук вядомы не толькі як ляснічы, а таксама як партыйны і грамадскі дзеяч. Ужо другую кадэнцыю з'яўляецца ён радным Чаромхаўскай гміны. Амаль кожны дзень можам сустрэць нашага знаёмага ў Чаромсе, Бельску ці Гайнаўцы. Ён заўсёды такі самы: ветлівы і вясёлы. І цяжка ўявіць сабе, што гэты скромны чалавек у зялёным мундзіры з эмблемамі ляснічага — гэта ўсім добра вядомы і ўсімі паважаны Мікола Міхальчук — радавы салдат партыі.

Мацейка

Усім смачна

Марожанае (папулярная назва — „лёды" робіцца з малака і яек. Аднаго і другога ў гаспадароў удосталь. Але марожанае ў вёсцы цяжка зрабіць і яно тут — вялікая рэдкасць. Таму, калі ў Міхалове паявіўся прадавец лёдаў, яго будку з усіх бакоў акружылі аматары лёдаў. Усе ахвотна іх купляюць і ўсім яны смакуюць.

Павел Гутнік

Лапухоўка — дасягненні і клопаты

Лапухоўка — невялікая вёска. Жыве ў ёй каля 120 жыхароў на 30 гаспадарак. Вёска з кожным годам усё больш вырастае, усё больш тут мураваных дамоў. Ад 1969 года жыхары Лапухоўкі пачалі купляць тэлевізары. Цяпер іх у вёсцы 10. Важнейшымі дасягненнямі вёскі былі: электрыфікацыя вёскі ў 1951 годзе, пабудова аборы на 15 тыс. курэй, адкрыццё капальні жвіру на 3 га лапухоўскай зямлі, тэлефон у Лапухоўцы ў 1974 годзе.

Да людзей добрай работы ў нас залічваюцца: Ян Леўчук, Валодзя Ракоўскі, Грыша Грыгарук, Саша Іванюк, Антон Ваўрэнюк.

У пачатку 1974 года адбыліся ў вёсцы выбары солтыса. Лапухоўскім солтысам з'яўляецца Е. Беразавец, а падсолтысам В. Ракоўскі.

Да супольных клопатаў вёскі належаць: скупка малака (бо ў Тыневічах, а не ў сваёй вёсцы, бракуе добрай дарогі каля вёскі), будова мосту, якая цягнецца ўжо 3 гады. З аднаго боку вёскі ў час дажджу больш таке балота, што страшна выязджаць.

Ян Міхасюк

Больш такіх, як Жэня

Парогі крамы ў Коматаўцах (Беласток павет) тапталі тысячы людзей, а за прылаўкам стаялі тут многія прадаўшчыкі.

Цяпер вёска дачакалася добрага прадаўшчыка. Называецца Яўгенія Мікуць, а ўсе завуць яе проста Жэня. Жэня — маладая, энергічная і добразычлівая жанчына. У папярэднята крамара ў краме на палках было пуста і толькі адно віно стаяла ўсюды, а на падлозе, пад скрынкамі быў бруд і смецце. І ўсе маўчалі тады. Ніхто рота не адкрыў і нікуды не пісаў. Крамар быў хітры, выліваў сабе супольна ў краме, і ўсё ішло гладка. Не прыпамінаю, каб быў якінебудзь сур'ёзны неспадзяваны кантроль.

І аж цяжка паверыць, што цяпер творыцца вакол крамы ў Коматаўцах. Ананімныя лісты са скаргамі на Яўгенію Мікуць ідуць адзін за адным. Найперш не мог ад іх адчапіцца ГС у Гарадку, потым ПЗГС у Беластоку, а нарэшце дайшлі аж у ВЗГС. Такія ананімы ўвогуле не трэба прымаць пад увагу. Калі хто крые сваё прозвішча, як можна верыць, што ён піша праўду. Людзі дзівуюцца, што жанчыне жыць не даюць. Яна давяла краму да парадку, усюды чысціня, Жэня ў снежнабелым накрухмаленым фартуху стараецца дагадзіць усім пакупнікам. А ўсё ж знайшоўся нехта, каму яна ў вочы коле і не можа глянуць ёй проста ў твар.

Хачу яшчэ дапоўніць, што Яўгенія Мікуць некалькі год таму назад аўдавела і выхоўвае трое дзяцей. У яе на галаве сям'я, гаспадарка цесця і праца ў краме. І ўсяму яна зарадзіць. Яна таксама грамадскі дзеяч. У гуртку вясковых гаспадынь у Коматаўцах з'яўляецца намеснікам старшыні. Усюды стараецца рабіць добра, не махлюе. Гэта трэба бачыць і цаніць.

Эліза

Партыйны чын у Гайнаўцы

Большасць гайнаўскай гарадской арганізацыі ПАРП у майскім партыйным чыне працавала ў гарадскім парку. Чын распачаўся а 8 гадзіне раніцы. Месца чыну было радыёфанізавана. На месцы быў кіёск ВСС, дзе можна было напіцца.

Мяркуючы па выкананай працы, гайнаўскі парк будзе гатовы на дзень 30-годдзя Народнай Польшчы.

Некаторыя партыйныя арганізацыі працавалі на ўласных аб'ектах. ПОП пры Акруговай малачарскай спулдзельні працавала пры заканчэнні малочнага бару. ПОП пры ВСС залівала фундаменты пад краму на вул. Ліповай (гэта тая крама, пра якую ў „Ніве" быў крытычны артыкул „Марнатраўства на вуліцы Ліповай").

Раса

Каму такая інфармацыя?

У вёсцы Збуч на Гайнаўшчыне стаіць дарожны слуп, які паказвае дарогу ў Чыжы. На ім напісана: „Чыжы 3 км". А ў 50 метрах далей на іншым слупе напісана ўжо: „Чыжы 2 км". Як відаць, адказныя за такую інфармацыю заслугоўваюць у нас на медалі з сырой рэпы.

Ёсць у Чыжах і другі дарожны слуп, які паказвае дарогу ў Лушчу — 2 км. Надпіс тут хоць новы, павінен аднак быць хуценька пераменены і не таму, што кажа няпраўду, але таму, што на ім доўны адна літара — польскае „С", напісана наадварот — так, як бы чалавек ішоў уперад плячыма. Як мог гэтак нехта напісаць? Людзі ж смяюцца.

Я. М.

Пачалі гадаваць свіней

Сельскагаспадарчы гуртох у Паўночным Востраве працаваў на звыш 300 гектарах зямлі дзяржаўнага фонду. Збіралі яны больш 20 цэнтнераў збожжа з гектара. У гуртку было 12 трактараў з поўным саставам машын, 2 камбайны і праца ішла добра. Яны выконвалі трактарныя паслугі для людзей з навакольных вёсак.

У канцы верасня 1973 г. зямлю прыняў ПГР у Крынках, а гурток заняўся свінагадоўляй і машыннымі паслугамі для людзей. У ліпені яны купілі 92 штукі парасят і ў снежні ўжо прадалі 9.350 кг мяса. Цяпер зноў купілі 100 штук парсючкоў і недзе ў чэрвені або ў ліпені хочуць здаць дзяржаве 10.000 кг мяса. Пачалі таксама будаваць хлеў для свіней, т. зв. тучарні, на 580 штук. Будова гэтая штосьці аднак слаба ідзе.

Т. К.

Джунглі

Прыйшла ранняя вясна. Моладзь з Кожына сабралася ў нядзелю і рашыла сустрэць гэтую сакавіцкую вясну каля лесу, дзе кожны год яе чакалі. Да моладзі далучыліся старэйшыя, якія разам захацелі выпіць. Месца гэтае, дзе сустракалі вясну і пілі гарэлку, называюць „Джунгляй". Джунгля — гэта проста лясок, кусты, а так яго назвалі кожынскія людзі. У тую нядзелю, што моладзь сустракалася з вясной, адбылося адкрыццё джунглі. Адкрыўшы яе, кожынская моладзь разышлася па дамах.

Цяпер так бывае, што жыхары з іншых вёсак прыходзяць у джунглю, тут сядзяць і п'юць гарэлку, віно ці піва. Можна тут убачыць нават рабочым днём, як чужыя „працуюць" каля піва. Калі ўжо напіваюцца, пачынаюць спяваць, а рэха ідзе далёка па лесе, нават дзеці ў школе не могуць вытрымаць. Часта паўтараюць брыдкія словы, палутыя з „Джунглі", вуха настаўлююць праз плот і слухаюць, аб чым іх бацькі гавораць. Пасля ўрокаў заходзяць дамоў, у Гукавічы і расказваюць мамам, што тата п'е ў „Джунглі". Жонка зараз сядае на ровар і прэ ў Кожына за мужам. Кляне „Джунглю", каб яна спалілася ўся, „як вы тут сабе месца выбралі піць рабочым днём".

Прахожы

Каб каровы былі здаровыя

Нядаўна яшчэ нашым каровам вельмі дакучалі так званыя вугры, якія вясной і летам не давалі ім спакою. Калі лярвы пад скурай пачнуць грызці карову, яна не мае дзе дзецца і ляціць, куды вочы нясуць. Людзі прыйшлі беднай жывёле з дапамогай. Лекары прымянялі націранне скуры. Калі самі не змаглі ўсім каровам гэтага зрабіць, далі лякарства гаспадарам і тыя самі націралі сваіх кароў, ліквідуючы вугры. Цяпер каровы пасвіцца спакойна. Выступае аднак у нашых кароў яшчэ адна бяда ці хвароба. Гэта вельмі вялікія пазуры. Каровам тады цяжка хадзіць. Лекары ветэрынарыі і заатэхнікі раяць, каб абрэзваць пазуры, але гаспадары не маюць чым гэта рабіць. Нажом іх не абрэжаш, ножніцамі таксама не, ды і сякерай не адрубаеш. Трэба, каб наша ветэрынарная і заатэхнічная служба лепш навучыла гаспадара, як гэта рабіць.

Т. К.

Як працуе школьны гурток у Старым Корніне

Вялікі школьны гурток ТППР у Старым Корніне. У ім рэгулярна адбываюцца цікавыя сходы — у кожны аўторак. Гурток стараецца папшыраць сувязь з моладдзю Савецкага Саюза. Члены школьнага гуртка многа ведаюць аб Савецкім Саюзе — яго дасягненнях і вопыце. Многа ведаюць па камсамольцаў і піянераў. Гурток наладзіў сувязь з моладдзю 8-гадовай балгарскай школы з Малдаўскай рэспублікі. 20 асоб вядзе пастаянную перапіску з тамашнімі сябрамі. Старакорнінскія школьнікі атрымалі ад іх альбом „Віды Малдавіі" і піянерскі гальштук. Ад сябе паслалі ім гарцэрскую хустку. З атрыманых ад савецкіх сяброў паштовак зрабілі альбом па Малдавію. У школе адбываецца свайго роду чытальніцкі конкурс савецкіх часопісаў. Члены ТППР чытаюць „Піянерскую праўду", „Мурзілку". Найбольш цікавяць іх казкі і таму найбольш іх прачыталі.

Па меры магчымасці члены гуртка глядзяць рускія і беларускія фільмы, якія атрымліваюць ад праўлення аддзела БГКТ у Гайнаўцы, а потым на сваіх сходах вядуць гутаркі аб іх. Разам з мастацкім гуртком школы прынялі ўдзел у конкурсе „Лялька ў нацыянальным уборы Краіны Саветаў". У гэтым конкурсе атрымалі ўзнагароду, а Вера Божка сама атрымала дзве кніжныя ўзнагароды. Сёлета прынялі ўдзел у агульнапольскім дэкламатарскім конкурсе школьных гурткоў ТППР. На школьным аглядзе былі выбраны дзве вучаніцы 8 класа — Анна Перастрэт і Тамара Гаўрылюк, якія выступілі на павятовым аглядзе.

Члены гуртка прымаюць удзел у песенных конкурсах БГКТ. Яны атрымліваюць таксама ад аддзела БГКТ у Гайнаўцы матэрыялы на газеты і фотагазеты пра Савецкі Саюз і Савецкую Беларусь. Пры дапамозе гуртка БГКТ у Старым Корніне арганізоўць сустрэчы з беларускімі паэтамі (былі сустрэчы з Алесем Барскім і Віктарам Швед), з грамадскімі дзеячамі, з журналістамі „Нівы" (была ў іх сустрэча з рэдактарам „Зоркі" Я. Чэрнякевіч).

З асаблівым гонарам даношу, што ўсе вучні школы ў Старым Корніне вучацца роднай беларускай мове. Чытаюць „Ніву", „Зорку" і беларускія кніжкі. Найбольш актыўнымі членамі гуртка з'яўляюцца: Рая Янчук, Аня Кустынюк, Аня Перастрэт, Аня Саўчук, Тамара Гаўрылюк.

Віктар Бура

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

У справе былых адлогаў каля Дубін

Адказвае:
POWIATOWY ZWIĄZEK KÓŁEK ROLNICZYCH W HAJNÓWCE.

W odpowiedzi na notatkę prasową zamieszczoną w tygodniku „Niwa" nr 12/943 z dnia 24.III.1974 r. pod tytułem „Trzeba likwidować odłogi" i skierowaną pod naszym adresem pismem z dnia 3.IV.1974 r. dot. współnoty wiejskiej we wsi Dubiny Powiatowy Związek Kółek Rolniczych w Hajnówce wyjaśnia:

W myśl obowiązujących obecnie przepisów, wspólnota pastwiskowa jest własnością ogółu rolników we wsi i jest niepodzielna.

W związku z tym notatka waszego korespondenta napisana została bez rozeznania, gdyż KR Dubiny nie mogło jej użytkować prawnie. Natomiast stwierdzenie, że przejęło do użytkowania KR Nowosady jest nieprawdziwe.

Jak nas informuje Urząd Gminy w Hajnówce obecnie czyni się starania poprzez powołany w tej sprawie Komitet Wiejski w kierunku racjonalnej gospodarki tym areałem użytków, gdyż dotychczas odbywał się tam bezplanowy wypas zwierząt gospodarskich.

V-ce Prezes d/s Rolnych
(—) S. Plewa

Я ізноў праверыў змест артыкула „Трэба ліквідаваць адлогі" з фактамі і з адказам Паветавага саюза сельскагаспадарчых гурткоў у Гайнаўцы і прыйшоў да вываду, што ПЗКР зрабіў насмешку з крытыкі.

Сельскагаспадарчы гурток Дубіны некалькі год рабіў гэтую супольную зямлю (спульноту), якая знаходзіцца каля Дубін, а ў даным годзе на ўсёй плошчы пасеялі лён, за які ўзялі некалькі дзесяткаў тысяч злотых.

Забыў прэзас Плева, чаму служаць сельгастурткі, якія і ёсць на тое, каб загаспадарваць адлогі.

У артыкуле не было мовы, што сельгастурток Навасады прыняў да апрацоўкі гэтую зямлю, толькі што прыняў маёмасць сельгастуртка Дубіны.

Ніхто не пярэчыць, што вясковая спульнота з'яўляецца ўласнасцю ўсіх гаспадароў, але як гэтая спульнота будзе загаспадарана і выкарыстана — гэта іменна справа сельскагаспадарчага гуртка і ПЗКР у Гайнаўцы. Каб напісаць аб нечым, трэба ведаць усю справу. Даючы адказ на крытыку, трэба таксама дакладна ведаць справу, а не адпісваць з-за стала.

Паважаны рэдактар, не справа ў тым, хто каго. Рэч ідзе пра галоўнае: зямля ляжала адлогам — ляжала, пасля інфармацыі ў „Ніве" яе раздалі рабочым па 200 зл. за дзялянку (3 загоны) і карысць узаемная. Толькі чаму не можа зразумець гэтага ПЗКР, а нават не ведае пра гэта?

Раса

Дзям'ян Самайлюк, Янова. Верш „Адважны пятух" надрукуем.

Жэня Аўсенюк, Бельскі эканамічны ліцэй. Верш „Вясна" надрукуем.

Валя Аніщук, Гайнаўскі беларускі ліцэй. Вершы „Шчасце — што гэта такое", „Брыльянт жыцця" і „Цяжар у сэрцы" надрукуем.

Анна Дзенісюк, Бельскі беларускі ліцэй. Верш „Вясна" надрукуем з невялікім скарачэннем (адна зваротка ў вас, не ведаю па якой прычыне, выйшла толькі а-а, б-б, іншыя ж а-а, б-б), верш „Ідэ" — таксама. У „Вішні" вельмі цікавая задума (пра вішню, што ўсохла пры дарозе), але няма адказу — нейкай агульначалавечай рэфлексіі, якой ад вас можна патрабаваць.

Галіна Нікалаюк. Верш „Што яно?" надрукуем.

NIWA 15-950 Białystok, ul. Wesołowskiego 1. TELEFON 2-32-41. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Wydawca RSW „Prasa—Książka—Ruch". Indeks 36911.

Выпадак на экзамене

У аўдыторыі сядзяць двое. За сталом — прафесар: ён у акулярах, трымае ў руцэ насоўку, другой падпёр шчаку, на твары з'явілася грымаса, як ад невыноснага зубнога болю. Перад ім ляжыць заліковая кніжка студэнта. Насупраць сядзіць студэнт. Малады чалавек — сама сіла і здароўе — у бадзёрым настроі. Ён спачувальна глядзіць на прафесара, які час ад часу прыкладвае хустачку да ўспатнелага ілба.

— Як я вас, юнак, зразумеў, стыпендыі вы не атрымаеце?

— Так, прафесар, вы вельмі добра разумееце. Хто з нашага брата хоць адну „вудачку" адхопіць, лічы, што матэрыяльнага дабрабыту пазбавіўся. Яна, стыпендыя, — наша карміцелька, капрызлівая і не кожнаму даецца ў рукі.

— А што гэта за „вудачка"?

— Інакш кажучы, здавальняючая ацэнка.

— Шкада, вельмі шкада. Вы даражэнькі мой, нават да гэтай самай „вудачкі" не дацягнулі. — Прафесар здымае акуляры, асцярожна выцірае лоб, потым шкельцы, зноў надзявае іх на нос і паверх акуляраў глядзіць на студэнта. Позірк яго сумны, хваравіты, быццам прафесар толькі што падняўся з бальнічнага ложка.

— Што мне з вамі рабіць, розуму не прыкладу, — сказаў прафесар. — Ён бярэ ў рукі заліковую кніжку, зноў кладзе на месца. Твар яго паступова чырванее.

— Прафесар, вы не хвалюйцеся. У вашым узросце гэта вельмі шкодна. Мой сябар надоечы здаваў экзамен, дык, вы ведаеце, адбылося непрыемнае здарэнне, давялося ратаваць прафесара, выклікалі хуткую дапамогу: сябар атрымаў дрэнную адзнаку, а прафесар — інфаркт. А пры здачы экзамена іншым маім сябрам прафесар зусім...

— Не трэба, — замахаў рукамі прафесар, — такія страшныя гісторыі.

— А я ведаю, як студэнта выносілі з экзаменаў: бядак не вытрымаў напружання.

— Не, не, толькі не гэта, як можна. — Прафесар апусціў галаву, твар яго стаў бялюткім, як школьная крэйда, вусны затрэсліся.

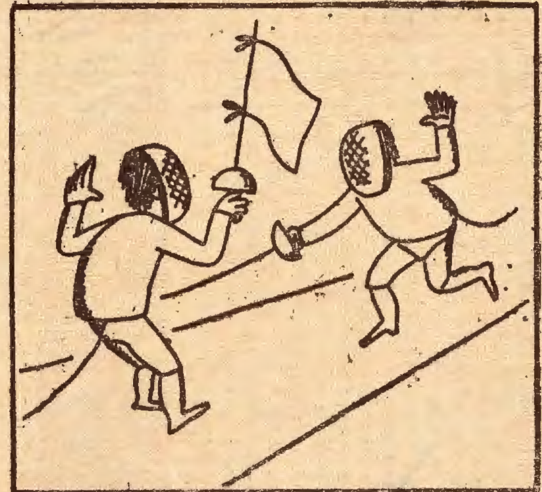
— Прафесар, вам нядобра, я лепш заўтра прыйду. Заўтра раніцай і здадзім экзамен, я ўпэўнены, што здадзім.

— Заўтра? Не! Дзе кніжка, дайце яе сюды, — ледзь вымавіў прафесар.

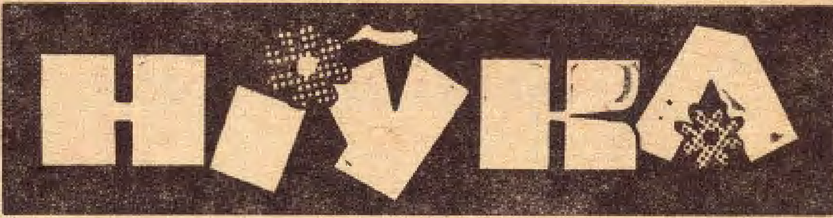
Студэнт здаў экзамен, а прафесар прыняў шклянку халоднай вады.

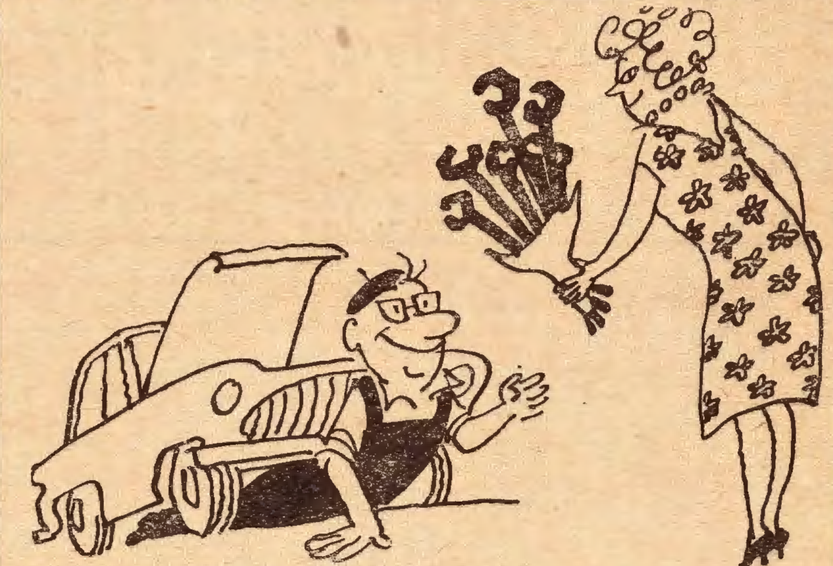
Павел Абадоўскі

ЧАГО Ў СПОРЦЕ НЕ БЫВАЕ!

Капітуляцыя.

— Віншую цябе з пачаткам аўтасезона.

НЕ ЗДЗІВІЛА

— Люся, ты, ведаеш, я выходжу замуж за Андрэя!

— Гэта мяне не здзіўляе. Год назад, калі я адмовілася выйсці за яго замуж, ён сказаў, што ўжо нічога больш у жыцці не мае для яго ніякага значэння.

ПРЫШЧЭПЛІВАННЕ

У прыёмнай лекара сярод пацыентаў пачынаецца размова аб важнасці прышчэплівання.

— Лухта ўсё гэта, — катэгарычна заяўляе адзін з іх. — У мінулым годзе я зрабіў прышчэпліванне і на другі дзень зламаў нагу.

— Зусім магчыма, — згадзіўся другі, — сыроватка дзейнічае не адразу.

КЛОПАТЫ БАБУЛІ

Бабулі ўпершыню паставілі тэлефон. Неўзабаве яна патэлефанавала на тэлефонную станцыю:

— Калі ласка, памажыце мне, — сказала яна, — мой тэлефонны провад надта доўгі, і я ўвесь час чапляюся за яго. Пацягніце яго крыху з вашага канца.

АБЫ НЕ ПАН

— Тату, тату! Чорт да нас лезе ў хату!

— Глупства! Абы не пан.

МІНІВЕРШЫ

БАЦЬКА СЫНУ ГАВАРЫЎ

Бацька сыну гаварыў:
— Ты б, сыночак, не курыў,
Бо тытунь усё ж атрута,
Ад яго — адны пакуты:
І задышка з ім, і спазмы,
Ракі розныя ды язвы...

...Дай, саколік, прыкурыць:
У мяне ўжо не гарыць.

Пятро Сушко

„...Спыніцеся! Вы распудзіце мне ўсю рыбу!"

...Ён з'еў на сваёй рабоце сабаку, але так і не зразумеў, дзе яна закапана.

...Ён брыўся тупой брытвай, бо любіў вострыя адчуванні.

Факт і акт

Прынялі дом. І склалі акт.
І за сталы заселі,
Каб гэты традыцыйны факт
Спіртным засведчыць зелле.

Пілі за новы светлы гмах,
За ўвод датэрміновы,
За дзелавітасць і размах,
За перамогу, словам...

Гудзеў да раніцы банкет,
Пілі — за што папала:
За столь, балконы і паркет,
За дзверы і падвалы,
За калідоры і замкі,
За плінтусы, паліцы,
Нат за шурупы і цвікі
І іншыя драбніцы.

А раніцай — перапалох
(Набраліся ўсе жаху).
І хто б падумаць толькі мог —
Дом здадзены без... даху!

Васіль Маеўскі

НОГІ БАЛЯЦЬ

Сустрэў адзін чалавек сябра ды й пытае:

— Чаму гэта ты пасля працы не дахаты ідзеш, а ў буфет?

А той адказвае:

— Ды, ведаеш, пакуль дайду дахаты, ногі забаляць. А ў буфеце вось пасяджу, а там і жонка прыйдзе ды й дахаты панясе.

СХАВАЛІСЯ

Двое сядзяць на беразе рэчкі і вудзяць рыбу. Калі раптам пачаў ісці дождж.

Тады адзін кажа да другога:

— Злазьма ў рэчку, а то дождж нас замочыць.

ГОНАР

— Калі б ты бачыў, як мяне пасля апошняга матча на руках насілі!

— Што, так многа галоў забіў?

— Не, нагу звіхнуў.

АДЗІНАЕ

— Задаволены ты сваёй жонкай?

— Вядома. Адзінае, што я магу сабе пажадаць, каб наступная была не горшая.

РАЗЛІЧЫЛАСЯ

У перапоўненым аўтобусе ўвадзіцель звяртаецца да пасажыраў:

— Перадавайце грошы на білеты.

Адна бабуля шукала, шукала грошай — няма.

— Перадайце, калі ласка, вадзіцелю піражок, — просіць яна суседзяў. — Я за яго пяць злотых аддала. Свежанькі.

УВАЖЛІВЫ БАЦЬКА

— Выклічце, калі ласка, з трэцяга класа Кветка Алесю! — папрасіў адзін чалавек настаўніка.

— А хто вы ёй будзеце?

— Як хто? Я — яе бацька!

— Дзіўна.

— Чаму дзіўна?

— Таму, што ваша дачка навучаецца ўжо не ў трэцім, а ў чацвёртым класе...

Турма катэгорыі „люкс".

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Марысі і Веры Манцюк з Міхалічаў змяшчаем песню з рэпертуару Марылі Радовіч.

GDY PIOSENKA SZŁA DO WOJSKA

słowa: Jerzy Kleyny
muzyka: Katarzyna Gärtner

A czemuż wiatr od świtu śpiewa?
Dlaczegóż to po lasach drzewa?
Piosenka w długą drogę rusza, raz i dwa...
Piosenka przed komisją zaraz stanie,
bo ma do wojska powołanie,
do wojska powołanie wielkie ona ma.
Tam za nią wezmą się lekarze
i tam dopiero się okaże
czy wszystko jest na medal
i czy wszystko gra.
Przed nimi nic się nie ukryje
słuchają jak jej serce bije
i marsz do woja kategoria „A"!

Refren:
Gdy piosenka szła do wojska,
to śpiewała cała Polska,
bo piosenka szła do wojska jak na pierwszy bal.
Grały skrzydła samolotom
nawet w czołgu śpiewał motor,
na strzelanie szła z piechotą: cel i pal.

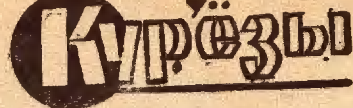
Na służbie bywa dniem i nocą
i żyje się jej śpiewająco
jak gdyby w wojsku służyła nie od dziś.
A na dworcu, zamiast gorzko płakać,
dziewczyna śpiewa do chłopaka,
bo jak do wojska, to z piosenką iść!

Refren:
Gdy piosenka szła...

Bo próżne wszelkie udawanie
do wojska gdy się powołanie,
do wojska powołanie wielkie gdy się ma...
Tak było i z piosenką,
dziś starczy skinąć ręką,
do wojska z końca świata też by szła i szła...
I duma ją rozpiera,
że nawet sam generał ją osobiście zna!

Без слоў.

УТАЙМАВАННЕ СВАВОЛЬНІЦЫ

Жыхар Заходняга Берліна Курт Весель, пасварыўшыся з жонкай, вырашыў як след правучыць сваю спадарожніцу жыцця, нацкаваўшы на яе двух „хатніх" жывёлін — Чарлі і Джанатана. Жонка ў паніцы ўцякла з хаты, бо Чарлі і Джанатан — васьмідзесяцісантыметровыя алігатары, дрэсіроўкай якіх з захапленнем займаецца яе муж.

НЯДОЎГА ЎСМІХАЛАСЯ ІЛЬЗЕ

23-гадовая Ільзе Вейдэ, парыкмахер з невялікага дацкага гарадка Эзберга, нядаўна стала пераможцай конкурсу „Дзяўчына з самай чароўнай усмешкай", праведзенага папулярным штотыднёвікам „БТ". Пасля таго, як фатаграфія ўсміхаючайся Ільзе з'явілася ў „БТ", да яе з усіх канцоў краіны пасыпаліся пісьмы. Былі сярод іх прапановы рукі і сэрца, былі і дзелавыя пасланні. Першыя яна рашуча адхіліла, а на запрашэнні паступіць у буйнейшую парыкмахерскую Капенгагена дала згоду.

Не прайшло аднак і месяца, як дырэкцыі давялося звольніць Ільзе. Настойлівая ўвага сталічных кліентаў выводзіла яе з сябе, і замест славутай усмешкі яны часта сустракалі на яе твары раздражненне і гнеў. За гэта Ільзе і страціла месца.

ПРАЗ 112 ГАДОЎ

На канферэнцыі юрыдычных работнікаў Пакістана выявіўся курёзны факт. Аказваецца, суддзі вярхоўнага суда Пакістана атрымліваюць аклады, устаноўленыя ўрадам Вялікабрытаніі... 112 гадоў назад. Пытанне аб іх пераглядзе ўзнімалася ў мінулым не раз. Але толькі цяпер вырашана заняцца пытаннем павелічэння акладаў суддзям гэтай катэгорыі.

Многа залежыць ад каня, але сёе-тое і ад аўса.